

MASKUN KUNNAN ARVOKKAAT LUONTOKOHTEET

Päivitys vuoden 1998 raporttiin.

Syväsalon kuusi. Äijänmäessä sijaitseva kuusi on kuollut, mutta edelleen pystyssä. Rauhoitettu 4.6.1960.

Sisältö

Johdanto	4
Käytetyt menetelmät	4
Tausta-aineisto	4
Maastotyöt	5
Tulokset ja kohteiden valinnan kriteerit	5
Luonnon ja maiseman yleispiirteet	6
Natura 2000 kohteet	6
Maskun Natura-kohteet	
Kurjenrahka FI0200084	7
Lemun lehdot FI0200128	8
Oukkulanlahti FI0200150	8
Hallusvuori FI0200181	9
Luonnonsuojelulaissa mainitut luontotyyppit	10
Luonnonsuojelulain 29§ mukaiset suojeltavat luontotyyppit	
Kairisen laidunsaarekkeet	11
Mäksmäen kalmisto ja Pihlajamäki	12
Kirkonmäen katajaketo	13
Muuntajamäen keto	14
Luolavuoren kallionalusketo	15
Länsitalon keto	15
Itätalon laidun ja rantaniitty	16
Tanilan katajaketo	16
Metsälain 10§:n tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä	
Kankaisten saniaiskorpi/noronvarsilehto	18
Karevanojan saniaislehto	19
Vilumaan tervaleppäkorpi	20
Vanhon metsien suojeluohjelman kohteet	
Hallusvuori	21
Mätikkä	21
Raumanvuori	22
Härmälänrotko	22
Hallusvuori	23
Vartijavuori	24
Palovuori	24
Kajamonvuori	25
Korppusvuori	26
Kiuksvuori	26
Paljasmäki	27
Laaskallio	27
Suot	
Karevansuo	28
Rauhoitetut puut	
Kynnysmäen luutakuusi	29

Hujalan käärmemänty	29
Lellaisten kultamänty	30
Höhtyrin tammi	30
Odensaaren tammi	30
Taipaleen tammi	30
Kelhoisten mänty	30
Kajalan kotakuusi	31
Malhon riippamänty	31
Piuha-Irosen kuuset	31
Kaiturin tapionpöytäkuusi	31
Lehtojensuojeluohjelman mukaiset kohteet Maskussa	
Laulaisten lehto	32
Odensaaren kirkkomäen lehto	33
Päivärinteen tammi-pähkinälehto	34
Nyynäisten luonnonhoitometsä	34
Lellaisten pappilan tammikko	35
Muita arvokkaita luontokohteita	
Karevanlammen lintuvesi	36
LUONTO -JA LINTUDIREKTIIVILAJIT	36
Nisäkkäät	37
Liito-oravaselvitys	37
Johdanto	37
Käytetyt menetelmät	37
Jonkkustentien liito-oravareviiri	38
Piuhan liito-oravaesiintymä	38
Kankaisten saniaiskorven esiintymä	38
Maskun "Esson" esiintymä	38
Kunnanviraston pohjoispuolinen esiintymä	39
Kairisten liito-oravaesiintymä	39
Pakaistentien varren esiintymät (3)	39
Karevansuo	39
Vilumaa	39
Lankila	39
Kiuksvuori	39
Suurpedot	40
Linnut	
Maskussa esiintyvät Lintudirektiivin liitteen I lajit	40
Hyönteiset	43
Putkilokasvit	43
Sienet, jäkälät ja sammaleet	44
Lähteet ja kirjallisuus	45
Karttaliitteet	47

Johdanto

Maskun kunta tilasi keväällä 2004 Suomen Luontotieto Oy:ltä Maskun kunnan aluetta koskevan luontoselvityksen päivittämisen. Aiempi koko kuntaa koskenut luontoselvitys on vuodelta 1999, jonka jälkeen maankäyttöpaineet ovat alueella huomattavasti lisääntyneet. Myös kunnan vastuu ja päätösvalta ympäristöä koskevista asioista on lisääntynyt. Kunnan kaikissa toiminnoissa on otettava huomioon kestävä kehitys ja luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Erityisesti kaavoituksessa ja rakentamisessa on jo suunnittelun varhaisessa vaiheessa syytä selvittää kohteen ympäristöarvot ja niiden mukanaan tuomat mahdolliset rajoitukset. Jäsenyys Euroopan Unionissa toi mukanaan uusia luonnonsuojeluun liittyviä velvollisuuksia, joilla on huomattava maankäyttöä ohjaava vaikutus. EU:n Luonto- ja Lintudirektiivi määrittelee tarkasti Euroopan Unionin alueella suojelua nauttivat eliölajit ja niiden mahdollinen esiintyminen on syytä huomioida kaikissa ympäristöä muuttavissa toiminnoissa. Viime vuosina lisääntynyt tietämys useiden uhanalaisten eliölajien (mm. liito-orava) esiintymisestä yleisenä Maskun kunnankin alueella on aiheuttanut maankäytön suunnittelulle uusia haasteita.

Varsin nopeasti muuttunut suojelulainsäädäntö on lisännyt maankäytön taustaselvityksiin vaadittavan tiedon määrää huomattavasti. Vaikka tietoa esim. uhanalaisista lajeista on saatavilla, on se usein hajallaan ja kuntien rajalliset resurssit eivät yleensä riitä sen kokoamiseen ja päivittämiseen. Lisäksi tieto on usein saatavilla muodossa, joka kokonaan selviää vain asiantuntijalle. Maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset maankäyttöön liittyvistä luontoarvojen selvityksistä ovat yksiselitteisiä ja ilman koko kunnan kattavaa yleistä luontoselvitystä on lain kirjaimia vaikea täyttää.

Maastotöihin osallistui allekirjoittaneen lisäksi useita muita henkilöitä. Arvokasta tietoa kasveista ja niiden esiintymispaikoista antoi Tarmo Virtanen. Nousiaisten seudun luonnonsuojeluyhdistyksen luontokartoitusryhmä teki luontoselvityksen ensimmäisen vaiheen suuren esityön kokoamalla listan mahdollisista arvokkaista kohteista. Olli Suominen oli tärkeänä apuna Maskun paikannimiasiantuntijana. Seppo Kivistö ja Tarmo Virtanen selvittivät rauhoitetut puut ja niiden nykytilanteen. Raportin ulkoasusta ja karttatöistä vastasi Eija Rauhala (Tmi Eija Rauhala). Heille ja kaikille muille apuaan antaneille kiitokset.

Kunnan puolesta työtä valvoi yhdyskuntateknikko Kimmo Thessler.

Käytetyt menetelmät

Tausta-aineisto

Koska selvityksen tarkoituksena oli päivittää Maskun kunnan arvokkaiden luontokohteiden ja uhanalaisen lajiston nykytila, ei laajaa systemaattista maastonselvitystä tehty uusien luontokohteiden löytämiseksi. Uhanalaisen lajiston selvitys keskittyi ns. direktiivilajiston ja erityisesti liito-oravaesiintymien selvittämiseen. Jo selvitystyön alkuvaiheessa havaittiin että Maskun keskustaaajaman tuntumassa on hyvin tiheä liito-oravakanta ja useat esiintymät sijaitsevat alueilla, joilla on maankäyttöön liittyviä suunnitelmia. Noin puolet maastonselvitykseen käytetystä ajasta oli liito-oravaesiintymien selvittämistä ja kohteiden rajausta.

Kuten aiemmassakin selvityksessä suurin osa työn tausta-aineistosta (eri suojeluohjelmat, Natura selvitys) löytyi Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta. Uhanalaisiin lajeihin liittyvää tietoa saatiin lisäksi Turun Yliopiston kasvimuseosta. Linnustoon liittyviä tietoja saatiin Turun Lintutieteellisen yhdistyksen rekisteristä. Tietoja kysyttiin lisäksi useilta eri alojen asiantuntijoilta ja harrastajilta. Kallioalueita koskeva tieto saatiin Risto Heikkisen ja Jukka Husan julkaisusta: Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. Teoksesta löytyi myös arvokasta biologista tietoa. Perinnemaisemakohteiden rajaukset noudattavat pitkälti Leena Lehtomaan "Varsinais-Suomen perinnemaisemat" teoksen rajauksia. Teoksen lajistotietoja on täydennetty jonkin verran edelliseen selvitykseen verrattuna.

Maastotyöt

Kevään ja kesän 2004 maastotyöt keskitettiin osin tilaajan toivomuksesta niille alueille, joilla on selviä maankäyttöpaineita. Erityisen tarkasti selvitettiin Maskun keskustaajaman ympäristön luontoarvot ja valtatie 8 lähialueet (mm. Karevan alue Raision rajalle saakka). Maastoselvityksessä kiinnitettiin erityishuomio liito-oravaan, jonka esiintymät kartoitettiin systemaattisesti Maskun keskustaajaman, valtatie 8:n ja Turku-Uusikaupunki radan väliseltä alueelta. Etelässä selvitysalueen raja ulottui Raision rajalle. Muilta kohteilta liito-oravia haettiin lähinnä sopivista ympäristöistä. Luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojeltavat luontotyypit inventoitiin ja rajattiin. Natura-alueilla sijaitsevia suojeltavia luontotyyppisiä ei kuitenkaan inventoitu. Aiemmassa selvityksessä mainittuja Metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ei uudelleen inventoitu, mutta kohteiden rajaukset tarkistettiin ja mikäli kohteiden luontoarvot olivat muuttuneet, kohteilta tehtiin uusi kuvaus. Arvokkaiden kallioalueiden kuvaukset tarkistettiin lähinnä maisemallisten tekijöiden selvittämiseksi, sillä useimpien kallioalueiden reuna-metsissä on tehty hakkuita edellisen selvityksen jälkeen. Mikäli hakkuilla on ollut vaikutusta kallioalueiden luonto- tai maisema-arvoihin on ne mainittu kohdekuvausten yhteydessä.

Kun edellisessä selvityksessä pyrittiin koko kunnan alueelta etsimään monimuotoisuuden kannalta kaikkein edustavimmat kohteet, niin tämän selvityksen tarkoituksena oli selvittää tarkasti lähellä asutusta olevien, tulevaisuudessa mahdollisesti kaavoitettavien alueiden luontoarvot.

Tulokset ja kohteiden valinnan kriteerit

Löydetyistä arvokkaista luontokohteista tehtiin yleiskuvaus, jossa selvitettiin alueen pinnanmuodot ja kasvillisuuden yleispiirteet, kuten valtalajit. Arvokkaimmat kasvilajit ja niiden runsaus kohteessa selvitettiin. Perinnemaisemakohteiden yhteydessä päivitettiin alueen nykytila ja mahdollinen hoitotarve. Kohteet rajattiin noudattaen lakikriteerejä. Vanhemmissa suoje-luohjelmissa mukana olevat kohteet rajattiin pääsääntöisesti ohjelmien rajausten mukaan. Joissakin kohteissa selvitettiin erikseen niitä ominaispiirteitä, joiden vuoksi alue tulkittiin arvokkaaksi. Uhanalaisten lajien esiintymät merkittiin kartalle pisteenä lukuun ottamatta osaa liito-oravaesiintymistä. Liito-oravan kohdalla esiintymän rajausta noudattaa jätöshavaintojen rajaa ja osa liito-oravakohteista on esitetty pistemäisenä tietona. Pistemäiset paikkatiedot edustavat kohteita, jotka on syytä tarkemmin inventoida, mikäli alueelle tai sen lähistölle suunnitellaan maankäyttöä. Näissä kohteissa piste edustaa arvioidun reviiirin keskipistettä tai pesäkoloa. Kohdekartan pohjana on peruskartta (1:20000), jota suurentamalla pienialaisten kohteiden rajoja pyrittiin selventämään. Natura-alueiden kartat ovat selvityksen lopussa erillisinä liitteinä. Selvityksessä Natura-alueita ei erikseen inventoitu, mutta niistä on tehty lyhyt kuvaus, joka perustuu ympäristökeskuksen selvityksiin ja kohteista laadittuihin Natura-tietolomakkeen tietoihin.

Luonto- ja lintudirektiivilajien esiintyminen ja pesimäkannan koko arvioitiin Maskun alueelta. Kunkin lajin esiintymisestä laadittiin lyhyt kuvaus. Eräiden lajien kuten kangaskiurun kohdalla reviiirien määrä pystyttiin laskemaan varsin tarkasti. Harvinaisia tai jopa uhanalaisia lajeja saattaa löytyä muista eliöryhmistä, kuten sammalista, jäkälistä tai hyönteisistä. Näiden ryhmien lajien esiintymiseen tämän selvityksen tarkkuus ei riitä.

Joistakin kohteista on saatavissa hyvinkin tarkkoja tietoja, jopa lajilistoja. Tässä selvityksessä pyrittiin kuitenkin ottamaan esiin vain selvityksen kannalta tärkeimmät ja edustavimmat lajit. Vaikka selvitys koskee koko kuntaa, on kuitenkin syytä korostaa, että ainakin suurempien kaavojen laadinnan yhteydessä luontoarvot tulee uudelleen tarkistaa. Biologinen tieto on muuttuvaa ja lisäksi lainsäädäntö muuttuu varsin nopeaan tahtiin. Erityisesti tunnettujen liito-oravaesiintymien lähialueet on syytä inventoida uudelleen mikäli lähialueelle suunnitellaan puustoa vähentävää maankäyttöä.

Jotta teksti olisi helppolukuista ja sujuvaa olen tarkoituksella jättänyt viitteet pois. Kaikki käytetty aineisto ja viitteet on lueteltu kirjallisuusluettelossa.

Luonnon ja maiseman yleispiirteet

Maskun lounainen rannikkoalue kuuluu hemiboreaalisien vyöhykkeen lievästi mereiseen osaan. Tätä vyöhykettä kutsutaan yleisesti myös tammi – tai vuokkovyöhykkeeksi. Tälle alueelle tyypillisiä luontotyyppisiä ovat lajistollisesti rikkaat tammilehdot, lehtoniityt ja kedot. Suurin osa tammivyöhykkeen lehdoista on raivattu viljelyksiksi jo satoja vuosia sitten. Jäljellä olevat lehdot sijaitsevat usein mäkien ja kallioiden reunamilla ja paikoissa, joissa viljely on pinnanmuodon ja kivikkoisuuden takia vaikeaa. Tammivyöhykkeen karuilla kasvupaikoilla on myös omat erityispiirteensä. Laajoja kallioalueita peittää kitukasvuinen männikkö ja avokallioita on runsaasti. Kallioiden kasvipeite on jäkälävaltaista, putkilokasveja on yleensä niukalti. Putkilokasvilajit ovat yleensä lounaiselle rannikkoalueelle tyypillisiä lajeja, kuten esimerkiksi kalliohatikka, jonka löytää Maskunkin kallioilta helposti. Lieväkin kulttuurivaikutus aikaansaa huomattavasti monilajisemman kalliokedon, jossa putkilokasvilajeja voi pienellä alueella kasvaa kymmenittäin.

Kapeaa rannikkokaistaletta lukuun ottamatta koko Masku kuuluu havumetsävaltaiseen eteläboreaaliseen, ilmastoltaan neutraaliin kasvillisuusvyöhykkeeseen. Kallioperä on pääosin hapanta graniittia, eikä ravinteikkaita kivilajeja, kuten kalkkikiveä ole lainkaan. Maskun sisämaan puoleiset osat ovat pääosin karuja, havumetsävaltaisia kankaita. Hyvin pienialaisia lehtomaisia laikkuja tavataan siellä täällä ympäri Maskua, mutta ne ovat lajistollisesti melko vaatimattomia. Luonnontilaisista ympäristöistä merkittävimpiä ovat korvet, jotka kuitenkin Maskun alueella ovat nykyään hyvin pienialaisia ja pääosin ojitettuja.

Maskun vanha asutushistoria näkyy hyvin alueen maisemassa ja eliölajistossa. Ihmisen luomia perinnebiotooppeja kuten ketoja ja laidunalueita on vielä Maskussa jäljellä jonkin verran. Useimmat näistä kohteista ovat kulttuurimaiseman reunamilla esiintyviä katajaketoja. Perinnebiotooppien lajistoon kuuluu useita vähentyneitä kasvi- ja eläinlajeja. Maskun vanhoille asuinpaikoille tyypillisiä kasvilajeja ovat arkeofyytit eli muinaistulokkaat, joita entisaikojen ihminen on käyttänyt ravinnokseen tai rohtoina. Näistä lajeista erityisesti sikoangervo ja ahdekaura kasvavat yleisinä Maskun kulttuuriympäristöissä. Maskun tunnuskasvi tähtätädysteikki liittyy sekin luultavasti keskiajan meriliikenteeseen ja viikinkiaikaan.

Maskun maisemakuva on Lounais-Suomea tyypillisimmillään. Maskunjoen ympärillä on hyvin yhtenäinen viljelty jokilaakso, jota ympäröivät karut kallioselänteet tai yksittäiset kalliomäet. Karevansuo ja sitä ympäröivä hiekkainen harjunjäänne muodostavat tästä maisemakuvasta poikkeavan kokonaisuuden, jossa ihmisen jälki sorakuoppineen on maisemaa hallitseva piirre. Peltojen osuus maisemakuvassa vähenee kun siirrytään Maskun koillisosiin ja täällä kuusi dominoi laajoja metsäalueita.

Natura 2000 kohteet

Natura 2000 ohjelman avulla pyritään vaalimaan luonnon monimuotoisuutta Euroopan unionin alueella. Suojeluohjelman avulla pyritään sekä säilyttämään arvokkaita luontotyyppisiä, että suojelemaan uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja. Ohjelman pohjana on ollut Euroopan yhteisön Luonto- ja Lintudirektiivit, joiden perusteella ympäristöministeriö on valmistellut Suomen ehdotuksen Natura 2000 verkostoon sisällytettävistä alueista. Natura 2000 ohjelma vahvistettiin lopullisesti syksyllä 2004 eikä Natura- verkostoon aivan lähiaikoina tule todennäköisesti suuria muutoksia.

Niitä alueita, jotka on otettu verkostoon luontodirektiivin perusteella, kutsutaan erityisten suojelutoimien alueiksi (SAC-alueet). Tämän lisäksi Natura-verkostoon kuuluu lintudirektiivin mukaisia erityisiä suojelualueita (SPA-alueet), jotka jäsenmaat ovat itse valinneet ja ilmoittaneet EU-komissiolle.

Natura-alueet poikkeavat monella tavoin perinteisistä luonnonsuojelualueista. Natura 2000-verkostoa koskevat säännökset eivät pääsääntöisesti rajoita yksityisten ihmisten tavanomaista maankäyttöä, kuten maa- ja metsätaloutta, kalastusta tai asumista. Säännökset eivät myöskään suoranaisesti vaikuta Natura kohteiden tämänhetkiseen käyttöön eivätkä alueiden käyttöä koskeviin, voimassa oleviin lupiin. Natura-alueiden sisällä voi olla eri tavoin ja eri ta-

soin suojeltuja kohteita ja vain osa kohteista on suojeltu tiukasti esim. Luonnonsuojelulaila.

Natura-alueet saattavat myös ohjata Natura-alueiden ulkopuolista maankäyttöä ja Luonnonsuojelulain 65 § edellyttää erilaisten hankkeiden vaikutusarviointia. Jos jokin hanke joko yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa todennäköisesti merkityksellisesti heikentää Natura-alueen niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000- verkostoon, hankkeen vaikutukset tulee arvioida. Viranomainen ei saa myöntää lupaa tai vahvistaa suunnitelmaa, jos arviointi osoittaa Natura luonnonarvojen merkityksellisesti heikentyvän. Natura 2000-verkoston luonnonarvojen säilyttäminen saattaa aiheuttaa rajoituksia myös verkostoon otetun alueen ulkopuolella. Siksi hankkeiden arviointivelvoite koskee myös verkoston ulkopuolisia hankkeita ja suunnitelmia, kuten kaavoitusta. Arviointi voi olla kaksiosainen, jolloin ensimmäisellä kerralla arvioidaan haitan todennäköisyys. Mikäli esiarviossa päädytään johtopäätökseen, ettei hanke vaikuta haitallisesti Natura-alueen luontotyyppeihin tai direktiivilajistoon, ei varsinaista arvioita tarvita. Arvion tarpeellisuuden ratkaisee paikallinen ympäristökeskus ja se myös antaa lausuntonsa arvion johtopäätöksistä.

Vaikka Natura alueet ovat suhteellisen suurikokoisia verrattuna aikaisempiin kansallisiin suojelukohteisiin, on muistettava, että suurin osa Natura-alueista on jo aiemmin ollut mukana kansallisissa suojeluohjelmissa. Kaikki Maskun alueen Natura kohteet ovat aiemmin sisällyneet kansallisiin suojeluohjelmiin, vaikkakin kohteiden rajaus saattaa huomattavasti poiketa aiemmasta.

Maskun Natura-kohteet

Valtioneuvoston päätöksessä on Lounais-Suomen ympäristökeskuksen alueella 147 kohdetta mukana Natura 2000 verkostoehdotuksessa. Näiden kohteiden kokonaispinta-ala on 252 019 hehtaaria, josta vettä on 185.066 hehtaaria ja maata 66.953 hehtaaria. Tästä Saaristomeren osuus on lähes 60.000 hehtaaria.

Maskun alueella on tai sitä sivuaa neljä erillistä Natura-kohdetta. Alueet ovat Kurjenrahka, Oukkulanlahti Lemun lehdot ja Hallusvuori. Tässä raportissa on inventoitu ainoastaan Lemun lehtoihin kuuluvat Maskun puolella sijaitsevat lehtokohteet, jotka käsitellään Lehtojensuojeluohjelman yhteydessä. Kesän 2004 selvityksessä ei kohteita inventoitu uudelleen, mutta niiden luontoarvoja tarkasteltiin lajistonselvityksen yhteydessä. Natura-kohteiden luontoarvot ovat pysyneet kutakuinkin ennallaan edelliseen selvitykseen verrattaessa. Natura-alueiden hoito- ja ennallistamistyöt on aloitettu mm. Oukkulanlahden alueella, johon on juuri valmistamassa Metsähallituksen laatima käyttö- ja hoitosuunnitelma.

Natura-kohteet

Kurjenrahka FI0200084

pinta-ala 3093 ha
aluetyyppi SCI

Usean kunnan alueella sijaitseva suoalue, josta yli puolet on karua mäntyvaltaista rämettä. Alueen keskiosa on puutonta rahkanevaa, reunoilla on jonkin verran kivikkoista laidenevaa. Suon länsilaidalla on parikymmentä allikkoa. Alueen kaakkoislaidalla on suursaranevaa. Varsinainen Kurjenrahka on kasvilajistonsa puolesta melko tavanomainen, mutta alueen arvoa lisää luonnontilaisuus. Kurjenrahkan Natura-alueen toinen laaja suoalue on Vajosuo, jonka keskustasanne on pääosin rahkanevaa ja rämettä. Suon lajistoa monipuolistavia allikoita on Kurjenrahkaa enemmän. Vajosuon pohjoispäässä on maisemallisesti merkittävä suursaraneva ja itäosassa kapeahko laideneva. Kurjenrahkan Natura-alueeseen kuuluu myös Laidassuon reunalla sijaitseva Pukkipalon aarnialue, jossa puusto on keskimäärin yli 150- vuotiasta. Valtaosa Pukkipalon alueesta on kuusivaltaista kangasmetsää, kalliomännikköä ja kosteampaa lehtipuuvaltaista sekametsää on vähemmän. Alueella on runsaasti lahoppua ja erityisesti uhanalaisille hyönteislajeille tärkeitä maakeloja.

Kurjenrahkan Natura-alueella esiintyy lukuisa joukko EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja, valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja sekä alueellisesti uhanalaisia tai muuten vähälukuisia lajeja. Näistä mainittakoon liito-orava (useita vakituisia reviierejä), saukko ja ilves. Lintudirektiivin liitteen I lajeista alueella pesii tai tavataan säännöllisesti mm: kurki, kapustarinta, liro, metso, varpuspöllö, viirupöllö, harmaapäätikka, pohjantikka, kehrääjä, kangaskiuru, pikkusieppo, idänuunilintu. Lounais-Suomessa harvinaiseen lajistoon kuuluu mm: riekko ja pohjansirkku.

Alueen hyönteislajistoa ei ole systemaattisesti selvitetty, vain perhoslajisto tunnetaan melko hyvin. Vanhojen metsien hyönteislajistoon kuuluva aarnilatikka esiintyy Pukkiallossa. Alueen putkilokasvilajisto on selvitetty muutamia vuosia sitten Metsähallituksen toimesta. Vanhojen metsien sienilajistoa on muutamien paikoin selvitetty systemaattisesti ja mm. uhanalaisista kääpäsienistä alueella esiintyy hentoahprakääpä, riekonkääpä, pursukääpä ja rusokääpä. Kaikki edellä mainitut lajit ovat lahopusidonnaisia vanhojen havumetsien lajeja.

Kurjenrahkan Natura-alue kuuluu Kurjenrahkan kansallispuiston alukseen, jonka hoidosta vastaa Metsähallitus. Alueella on kattava retkeilyverkosto ja mahdollisuus mm. maatilamajoi-
tukseen.

Lemun lehdot FI0200128

pinta-ala 26 ha
aluetyppi SCI

Lemun lehtojen nimellä kulkeva Natura-alue sijaitsee Lemun ja Maskun rajalla. Pääosa alueesta sijoittuu Lemun puolelle, mutta osa lehdoista sijaitsee Maskun alueella. Koko alue on hyvin rikkonainen ja osa lehdoista on peltojen keskellä sijaitsevia pieniä saarekkeita. Alue kuuluu hemiboreaaliseen tammivyöhykkeeseen, jonka alueella lehdot ovat tavallisesti jalopuuvaltaisia.

Lemun lehtojen Natura-alueella kasvaa yli 1000 tammea, toistasataa lehmusta ja jonkin verran pähkinäpensasta. Lehtosaarekkeita ympäröi usein kapea ketomainen reunus, jossa putkilokasvilajisto on monimuotoista. Useimmat alueeseen kuuluvat saarekkeet ovat lehtotyyppiltään kuivia nuokkuhelmikkätyypin lehtoja, joissa putkilokasvillisuuden lajimäärä on melko niukka. Alueen linnusto ja kasvillisuus on tyyppillistä tammivyöhykkeen lajistoa, suurharvinaisuuksia on niukalti. Alueen hyönteisfauna tunnetaan huonosti. Hemiboreaalisten jalopuumetsien lisäksi osa Natura-alueesta on perinnebiotooppeihin luettavia hakamaita ja laitumia.

Alueen linnusto on monilajinen ja Natura-alueella esiintyy 4 Lintudirektiivin liitteen I lajia (harmaapäätikka, palokärki, pikkulepinkäinen ja pyy)

Maskun alueella sijaitsevat Natura-alueeseen kuuluvat kohteet on kuvattu tarkemmin Lehtojensuojeluohjelman kohdekuvauksissa. Nynäisten, Laulaisten ja Ohensaaren lehdot kuuluvat seutukaavan SU-alueisiin ja lehtojensuojeluohjelman maakunnallisesti arvokkaisiin kohteisiin. Nynäisten lehto eli Nynäisten luonnonhoitometsä on luonnonsuojelulla rauhoitettu tammilehto, jota Metsähallitus hallinnoi.

Oukkulanlahti FI0200150

pinta-ala 898 ha
aluetyppi SPA

Oukkulanlahden Natura-alue sivuaa Maskun kunnan rajoja. Kohde koostuu useista matalista ja umpeutuvista ruovikkolahdistista sekä laajoista rantaniityistä. Alueen pesimälinnuston tiheys on suuri ja kohde lajistoltaan poikkeuksellisen monipuolinen. Erityisesti ruovikkolajien parimäärät ovat korkeita. Pesivä vesilinnusto on monilajinen ja sen riistantuottopistearvo on korkea. Lahdilla on myös tärkeä merkitys kalojen kutualueena. Alueen arvoa lisää sen yhtenäisyys ja suuri pinta-ala. Oukkulanlahti muodostaakin suurimman yhtenäisen merenlahdistaan koostuvan kokonaisuuden Lounais-Suomessa. Pesimälinnuston lisäksi kohteen arvoa korottaa

sen tärkeä merkitys lintujen muutonaikaisena levähdys- ja ruokailualueena. Arvokkaimmat muutonaikaiset levähdysalueet sijaitsevat Rukanaukon pohjukassa, Hirvijoen suistossa ja Oukkulanlahden suulla. Lähiseudun avarilla peltoaukeilla on myös tärkeä merkitys lintujen levähdys- ja ruokailualueina. Erityisesti Hirvijokivarren tulvapellot ovat tärkeitä muutonaikaisia levähdyspaikkoja erityisesti hanhille ja joutsenille.

Pesimälinnustoon kuuluu useita lintudirektiivin liitteen 1 lajeja:

ruskosuohaukka, niittysuohaukka, luhtahuitti, suokukko, kurki, harmaapäätikka, palokärki, pikkulepinkäinen ja peltosirkku. Suomessa harvinaisia tai vähälukuisia pesimälintuja ovat mm. heinätavi, käenpiika ja rastaskerttunen.

Lahden harvinaisin pesimälintu on niittysuohaukka. Kesällä 1999 Oukkulanlahden alueella varmistettiin kaksi onnistunutta pesintää ja tämän jälkeen laji on pesinyt tai yrittänyt pesintää alueella lähes vuosittain. Niittysuohaukkoja pesii Suomessa vuosittain vain muutamia pareja ja lajin koko maailmankanta on taantumassa kosteikkojen vähenemisen vuoksi,

Hallusvuori FI0200181

pinta-ala 19 ha

aluetyppi SCI

Edellisen selvityksen jälkeen on valtioneuvosto luonnonsuojelulain 3, 8 ja 64 §:n nojalla päättänyt täydentää 20.8.1998 ja 25.3.1999 hyväksytyä Suomen ehdotusta Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkostoksi siten, että mukaan otettaisiin mm. Maskun kunnan alueella sijaitseva Hallusvuoren vanhan metsän alue.

Hallusvuoren vanhan metsän suojelukohde sijaitsee Hirvijokilaakson eteläreunassa, Hallusvuoren länsipuolella. Alue rajoittuu pohjois- ja itäosiltaan peltoon ja eteläosiltaan metsäautotiehen. Kohteen metsätyypit vaihtelevat lehtomaisesta kangasmetsästä ja lehtokorvesta melko karuun kuivaan kangasmetsään. Puulajisuhteiltaan metsä on sekametsää, jossa kuusi ja koivu vuorottelevat valtalajeina. Sekä haapa että raita kasvavat runsaina näiden seassa. Osa puustosta on varttunutta ja melko iäkästä, mutta melkoinen osa alueesta on tiheää, osin riuksuntunutta ja lahoavaa sekametsää. Lahopuuta on runsaasti. Sekä pystyyn kuivunutta pienpuustoa, että maakeloja on paljon. Kuivemmalla mäki-alueella on runsaasti lahoavaa kuusta ja tuulenkaatoja. Alueen lehtomaiset osat ovat kuusettumassa.

Lajisto: Alueen kasvi ja eläinlajistoa ei ole selvitetty systemaattisesti. Kasvilajistoon kuuluu ainakin sorea hiirenporras, sinivuokko, kevätlinnunherne ja lehtokuusama. Pesimälinnustoon kuuluu ainakin palokärki, puukiipijä ja joinakin vuosina lehtopöllö ja peukaloinen. Alueen harvinaisuuksista tunnetuin on uhanalaiseen kääpäsiiniin kuuluva lakkakääpä, joka viihtyy rehevissä lehtipuuvaltaisissa korvissa.

Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojeltavat luontotyypit

Vuonna 1997 astui voimaan uusi luonnonsuojelulaki, joka korvasi vanhan, vuodelta 1923 peräisin olleen vanhan lain. Uuden lain tarkoituksena oli selventää aiemmin osin ristiriitaisia luonnonsuojelulain säädäntöä ja ajanmukaistaa se vastaamaan paremmin nykyajan vaatimuksia. Suomi on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä suojelusopimuksia, johon uusi laki antaa paremmat mahdollisuudet. Jäsenyys Euroopan Yhteisössä toi mukanaan Luonto- ja Lintudirektiivit, jotka huomioidaan uudessa luonnonsuojelulaissa. Uuden luonnonsuojelulain keskeisimpiä tavoitteita on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja sen huomioon ottaminen kaikissa ihmisen toiminnoissa.

Luonnonsuojelulain tavoitteena oleva vaatimus luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä konkretisoituu uusien luontotyyppien suojelussa. Luonnonsuojelulain neljäs luku sisältää luettelon lain perusteella suojeltavista luontotyypeistä ja niiden suojeluun liittyvistä säädöksistä. Luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia luontotyyppejä ei saa muuttaa niin, että niiden ominaispiirteiden säilyminen vaarantuu.

Luonnonsuojelulaissa mainitut luontotyypit

Luontaisesti syntyneet, merkittävilta osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt

- metsikkö on luontaisesti syntynyt , ei istutettu
- alueella kasvaa jaloja lehtipuita runkomaisina puina vähintään 20 kappaletta hehtaarilla
- kohde on yhtenäinen ja helposti rajattavissa
- runkomaisen tammen läpimitta on 1,3 metrin korkeudella vähintään 20 cm
- muiden jalopuiden läpimitta on 1,3 metrin korkeudella yli 7 cm

Pähkinäpensaslehdot

- alueella on vähintään kaksi metriä korkeita tai leveitä pähkinäpensaita vähintään 20 kappaletta hehtaarilla
- pähkinäpensaat kasvavat yhtenä tai useampana ryhmänä
- kasvusto on selkeästi rajattavissa

Tervaleppäkorvet

- alue on lähteinen tai tulvavaikutteinen, jatkuvasti kostea kohde
- valtapuuna yleensä tervaleppä
- suursaniaiset aluskasvillisuuden valtalajeja
- välikköpinnoilla kasvaa luhtakasveja, kuten vehkaa tai kurjenmiekkää
- rantojen tervaleppämetsiköt jäävät yleensä lain ulkopuolelle

Luonnontilaiset hiekkarannat

- luonnontilaisia hiekkarantoja meren tai järven rannalla
- riittävän laajoja, jotta niille on muodostunut sulkeutumaton hiekkarannan kasvillisuus
- alueella esiintyy hiekkarannoille tyypillisiä eliölajeja
- rantaa ei ole esim. rakentamalla merkittävästi muutettu
- rannan maa-aines hiekkaa tai hietää

Merenrantaniityt

- luontaisesti tai perinteisen maankäytön, niiton ja laidunnuksen seurauksena syntyneitä avoimia matalakasvuisia ranta-alueita

Puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit

- muodostuneet tuulen kuljettamasta ja kasaamasta hiekasta

Katajakedot

- perinteisen maankäytön muovaamia, yleensä kuivia, joskus tuoreita niittyjä
- kedot ovat muokkaamattomia ja lannoittamattomia
- puustoltaan ja pensastoltaan puoliavoimia
- alueella esiintyy katajaa maisemallisesti merkittävässä määrin
- katajien välissä on kallio- tai niittykasvillisuutta

Lehdesniityt

- saaristoalueelle tyypillisiä puustoisia tai puoliavoimia ja useimmiten tuoreita niittyjä
- perinteisen karjanhoidon muovaamia, alueet joko laitumina tai niiltä on korjattu karjan talvirehua

- alueella vähintään viisi lehdestettyä puuta hehtaarilla
- lehdestetyssä puustossa on usein jaloja lehtipuita, koivuja ja tervaleppiä
- lajistonsa puolesta maamme monimuotoisempia elinympäristöjä

Avointa maisemaa hallitsevat suuret yksittäiset puut ja puuryhmät

- yksittäinen puu tai enintään viiden puun ryhmä
- puut järeärunkoisia, iäkkäitä, usein monihaaraisia ja laajalatvuksisia
- maisemallisesti merkittäviä puita

Kaikkia edellä mainittuja luontotyyppisiä ei maantieteellisistä syistä ole Maskusta löydetävissä. Luonnontilaisia hiekkarantoja tai puuttomia tai luontaisesti vähäpuustoisia hiekkarantoja ei Maskun alueelta löydy. Myöskään lehdesniittyjä ei kunnan alueella esiinny (tosin Papinsaareissa on nähtävissä vielä merkkejä kauan sitten suoritetusta puiden lehdestämisestä, vaikkakin niityt ovat jo umpeutuneet vuosikymmeniä sitten). Avointa maisemaa hallitsevia yksittäisiä puita tai puuryhmiä löytyy Maskun alueelta runsaasti. Osa niistä on talojen pihapuita tai ne sijaitsevat paikoilla missä ne todennäköisesti tulevat säilymään. Luontotyypin suojelumerkitys on useimmiten maisemallinen, eikä yksittäisillä puilla yleensä ole suurta merkitystä luonnon monimuotoisuuden kannalta. Selvityksessä ei tuotu esiin tähän luontotyyppiin kuuluvia kohteita. Merenrantaniitty- luontotyyppiin kuuluvaa aluetta löytyy Maskun puolelta pienialainen laikku. Kohde on valtakunnallisessa perinnemaisemaselvityksessä inventoitu ns. Itätalon rantaniitty, jota edelleen laidunnetaan. Luontaisesti syntyneitä jalopuumetsiköitä löytyy Maskun rannikkoalueen tammivyöhykkeeltä. Suurin osa näistä kohteista on mukana Natura –2000 ohjelmassa (Lemun lehdot). Pähkinäpensaslehtoja löytyy tammivyöhykkeen alueelta, mutta ne kaikki ovat jo mukana tammilehtoina suojelluissa kohteissa. Luontotyyppikriteerit täyttäviä tervaleppäkorpeja ei Maskun alueella enää esiinny, sillä kaikki tervaleppää kasvavat kohteet ovat merenrannan tervaleppäesiintymiä lukuun ottamatta ojitettu. Vain Karevansuon reunoilla on jäljellä hyvin pienialaisia tervaleppäkorpeilajikoja, jotka ovat Karevanrahkan soidensuojelualuerajauksen sisäpuolella. Katajaketoja löytyy Maskun alueelta useitakin. Kaikki kohteet ovat perinteisen maankäytön muovaamia ja useat niistä sijaitsevat vanhoilla asuinpaikoilla. Osa tässä raportissa kuvatusta kohteista on mukana valtakunnallisessa perinnemaisemaselvityksessä (Maskusta mukana 6 kohdetta). Asutuksen sisällä sijaitsevia katajaketoja, joissa suurin osa kohteesta sijoittuu talojen pihoihin, ei otettu mukaan selvitykseen. Osa näistä kohteista on kuitenkin lajistollisesti hyvin monimuotoisia ja erityisesti kohteiden kulttuurikasvilajisto saattaa olla edustavaa.

Luonnonsuojelulain 29§ mukaiset suojeltavat luontotyypit

Suojeltavien luontotyyppien inventoinnista ja rajauksista vastaa paikallinen ympäristökeskus, joka asianosaisten kuulemisen jälkeen tekee kohteista ns. luontotyyppipäätöksen. Päätöksessä kerrotaan seikkaperäisesti mitä toimenpiteitä alueella on suojelupäätöksen jälkeen mahdollista suorittaa. Seuraavassa esitetyt kohteet ovat siis ehdotuksia luontotyyppikohteiksi, joiden rajauksista päättää lopullisesti paikallinen ympäristökeskus. Kohteiden suojelu saa lainvoiman vasta päätöksenteon jälkeen.

Kairisen laidunsaarekkeet

Peruskarttalehti: 1044 04
 Yhtenäiskoordinaatit: 67289:2306
 Pinta-ala: 0,5 ha
 Perinnemaisematyyppit: haka, keto, kallioketo.
 Luonnonsuojelulain tarkoittama katajaketo-luontotyyppi

Yleiskuvaus:

Kairisten laidunsaarekkeet muodostuvat useasta osittain puustoisesta saarekkeesta. Alue ra-

joittuu ympäröiviin peltoihin ja Hirvijokeen. Uudenkaupungin rata halkaisee alueen kahtia. Saarekkeet ovat olleet lammaslaitumina pitkään, tosin nyt aluetta ei ainakaan toistaiseksi laidunneta. Saarekkeiden väliin jääviä tasaisia alueita on vuosittain niitetty ja ajoittain myös kynnetyt. Metsäisten saarekkeiden puustoon kuuluu runsaasti kuusia ja mäntyjä, joista osa on keloontumassa. Katajia on alueella runsaasti ja erityisesti yksittäin kasvavat pylväskatajat ovat maisemallisesti merkittäviä. Erityisesti alueen reunaosien ja radanvarren, sekä radan länsipuolisen kalliokedon ketokasvilajisto on arvokasta. Tasaiset alueet ovat osittain rehevöitymässä, ilmeisesti koska niitä on laidunnettu peltolaitumien yhteydessä (ravinteet kulkeutuvat karjan lannan mukana ravinteikkaammilta alueilta)

Lajisto:

Putkilokasvilajistoon kuuluu runsas joukko ketolajeja, joista osa liittyy vanhaan asutukseen. Sekä mäki- että ahdekaura kasvavat kohteella runsaina. Jäykkäpitkäpalko, ketopiippo, ruohosipuli, mäkitervakko, hietalemmikki ja syyllinnunherne kuuluvat putkilokasvilajistoon. Tulokaslajeista juovakannusruoho kasvaa runsaana radanvarressa.

Alueen pesimälinnustoon kuuluu harvinaistunut pikkulepinkäinen, joka viihtyy lämpimissä ja puoliavoimissa pensaikkomaastoissa. Harvinaistunut peltopyy esiintyy myös alueella ja saattaa pesiäkin tiheiden katajikkojen reunoissa. Alueen perhoslajisto on myös runsas ja erityisesti päiväperhosia esiintyy alueella runsaasti.

Hoitotarve:

Metsäisiä saarekkeita tulisi harventaa ja ainakin kuuset olisi hyvä poistaa kokonaan. Myös tiheimpiä katajikkoja tulisi harventaa, mutta osa tiheiköistä tulisi säästää lintujen pesimä- ja suojapaikoiksi. Tasaisten niittyosien kyntämisestä tulisi luopua. Saarekkeita on tarpeen laiduntaa erillään peltolaitumista kasvillisuuden rehevöitymisen pysäyttämiseksi. Alue on jonkin verran roskaantunut ja alueen reunoja käytetään tilapäisenä varastoalueena.

Muuta:

Alue on maisemallisesti merkittävä ja kummuilta on erinomaiset näkymät Hirvijokilaakson kulttuurimaisemaan.

Mäksmäen kalmisto ja Pihlajamäki

Peruskarttalehti: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit: 672640:2304

Pinta-ala: 0,3 ha (varsinainen kalmisto), 0,1 ha (tienvieren kallioketo eli Pihlajamäki)

Perinnemaisematyypit: kallioketo, haka.

Luonnonsuojelulain tarkoittama katajaketo-luontotyyppi

Yleiskuvaus:

Mäksmäen ketoalue sijaitsee kallioisella peltosaarekkeella Maskun kirkonkylän lounaispuolella. Eteläisempi saareke (Mäksmäki) rajoittuu pohjoispuolelta pienviljelypalstoihin ja muualta osin peltoalueeseen. Alue on pitkään ollut umpeen kasvamassa, mutta kesällä 1999 Museoviraston toimesta Mäksmäen aluetta raivattiin ja kesällä 2003 aloitettiin Pihlajamäen laidunnus lampailta. Saarekkeen länsireuna on metsittynyt ja itäpuolellakin mäntyjä on kohteen ominaispiirteiden säilymisen kannalta liikaa. Alueella kasvaa noin 40 pylväskatajaa, joista suurimmat ovat noin 5 metriä korkeita. Pensaskerrokseen kuuluu myös muutamia tuomia, joista länsireunan erikseen kasvavat pensaat ovat maiseman kannalta tärkeitä. Aluskasvillisuus on osaksi rehevöitynyttä heinäniittyä, paikoitellen koiranputki on valtalajina. Kuivemmillä rinteillä ja katajien välissä on pienruoholaikkuja, joissa keltamatara ja ahomatara ovat valtalajeina. Alueen keskiosassa on pieni kallioketo, jossa lajistoon kuuluu mm. mäkitervakko. Kohteelta tehtiin täydellinen putkilokasviselvitys kesällä 2004.

Lajisto: Alueella kasvaa edustavia, perinnebiotooppeihin sitoutuneita ketolajeja, joista mainittakoon hietalemmikki, mäkitervakko, ketoneilikka, sikoangervo ja mäkipaura.

Kirkonmäen katajaketo

Peruskarttalehti: 1044 07

Yhtenäiskoordinaatit: 67270:2316

Pinta-ala: 0.02 ha

Perinnemaisematyytit: kallioketo, haka.

Luonnonsuojelulain tarkoittama katajaketo-luontotyyppi

Yleiskuvaus:

Kirkonmäen katajaketo sijaitsee Maskun kirkon kaakkoispuolella. Ketoalue sijoittuu hautausmaata ympäröivän aidan ja uuden puistoalueen väliin. Keto sijaitsee aivan rautakautisen muinaismuistoalueen tuntumassa. Alueen arvokkain osa on kohteen keskellä sijaitseva hiekkapohjainen keto. Myös alueella kasvavien katajien vieressä kasvillisuus on matalaa pienruohoniittyä. Nousiaisten seudun luonnonsuojeluyhdistys aloitti kedon hoidon kesällä 1999, jonka jälkeen lähes koko alue on muuttunut tai muuttumassa lajistoltaan hyvin edustavaksi kuivaksi kedoksi. Erityisesti silmälläpidettäväksi luokiteltu ketoneilikka sekä ahdekaura ovat runsastuneet kohteella nopeasti, kuten myös kulttuurilajistoon kuuluvat pölkkyruoho ja hakarasara. Kohde on maisemallisesti erittäin merkittävä ja alue on kiinteä osa Maskun kivikirkon ympäristön kulttuurimaisemaa.

Lajisto:

Kohteen ketokasvilajisto on varsin edustava. Vanhan asutuksen indikaattorilajeista paikalla kasvaa mm: ahdekaura (runsa), sikoangervo ja pölkkyruoho. Muista ketolajeista mainittakoon hakarasara, hietalemmikki ja mäkitervakko.

Hoitotarve:

Kohteen niittoa tulee jatkaa vuosittain, kunnes alueen maaperä on saatu köyhdytettyä riittävän niukkaravinteiseksi. Alueen reunoilla kasvaa tuomea, jonka kasvua kannattaa ajoittain hillitä runkoja ja vesoja poistamalla.

Muuntajamäen keto

Peruskarttalehti: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit: 67268: 2319

Pinta-ala: 0,2 ha

Perinnemaisematyyppi: keto

Luonnonsuojelulain tarkoittama katajaketo-luontotyyppi

Yleiskuvaus:

Muuntajamäen keto sijaitsee Rauman tien länsipuolella aivan Maskunjoen tuntumassa. Muuntajamäen alue on puoliavointa kulttuurimaisemaa, jossa ihmistoiminta näkyy selvimmän vanhojen soranottokuoppien muodossa. Arvokkain ketoalue sijaitsee hietamoreenitöyrään länsi- ja etelärinteellä, mutta ketolajistoa löytyy koko mäen alueelta. Rinteille sijoittuvan pienruohoniityn lisäksi mäen yläreunan tasanteella on tuoretta pienruohoniittyä ja heinäniittyä. Pensaskerros puuttuu lähes kokonaan. Mäen yläosassa kasvaa mäntyjä ja jonkin verran pihlajaa. Tulokkasiin lukeutuva palsamipoppeli on leviämässä alueella. Katajaa alueella kasvaa lähinnä muuntajan itäpuolella, jossa puoliavoin katajikko on jäämässä umpeutuvan puuston sisään.

Lajisto:

Muuntajamäen ketokasvilajisto on hyvin monilajinen. Arvokkaimpia lajeja ovat jäykkäpitkäpalko, ketomaruna, ahdekaura, mäkikaura, hakarasara, sikoangervo, hietalemmikki, kevättädyke ja nuokkukohokki. Erityisesti ketomaruna kasvaa paikalla poikkeuksellisen runsaana.

Hoitotarve:

Alue kaipaa pikaista kunnostusta ja alueen käyttö erilaisiin varastointitarkoituksiin on lopetettava. Kohteella tehtiin puuston alkuraivaus kesällä 2003, mutta alueella kasvaa edelleenkin liikaa puustoa. Muuntajarakennuksen itäpuolinen metsikkö olisi harvennettava hyvin avoimeksi ja muutenkin alueen maisemalliseen merkitykseen tulisi kiinnittää huomiota (kohde näkyy valtatie 8:lta).

Luolavuoren kallionalusketo

Peruskarttalehti: 1044 04
Yhtenäiskoordinaatit: 67238 2287
Pinta-ala: 0,3 ha (jyrkänne mukaan luettuna)
Perinnemaisematyyppi: keto
Luonnonsuojelulain tarkoittama katajaketo-luontotyyppi

Yleiskuvaus:

Luolavuoren kallionalusketo sijaitsee Masku- Naantali tien itäpuolella Karinkylän pohjoispuolella. Maisemallisesti arvokkaan kalliojyrkänteen alapuolella sijaitsevan rinnekedon kasvillisuudessa näkyy voimakas kulttuurivaikutus. Varhaisemmasta asutuksesta kielivät paikalla kasvavat nurmilaukka, sikoangervo sekä mäki - ja ahdekaura. Myöhemmstä asutuksesta kertovat villiintyneet kirsikat, vaahtera ja kyläkellukka. Kedon eteläreunassa, hieman jyrkänteestä erillään kasvaa osittain puiden seassa kymmenkunta kookasta katajaa. Varsinaisella ketoalueella puuston muodostavat villiintyneet kirsikat ja noin kymmenkunta kookasta tuomipensasta. Jyrkänteen pohjoisreunassa keto sulautuu kuivaan männikköön. Kedon alaosa on yläosaa selvästi kuivempi, koska kuivinakin kesinä jyrkänteeltä tihkuu vettä kedon yläosiin. Kosteammilla paikoilla vadelma ja kirsikat ovat valtalajeina. Kedon eteläreuna on rehevöitymässä. Täällä pelto-ohdake, koiranputki ja nurmipuntarpää muodostavat valtalajiston.

Jyrkänteen juurella kallio viettää voimakkaasti sisäänpäin kirsikkapensaiden takaa löytyy suurehko luola joka jatkuu matalampana poikki koko jyrkänteen. Jyrkänteellä on tihkupintoja ja pieniä terassimaisia kielekkeitä, joiden kasvillisuus on melko vaateliasta. Aivan jyrkänteen alapuolella lehtonurmikka muodostaa yhtenäisiä kasvustoja.

Lajisto:

Kedon putkilokasvilajisto on tavanomaista runsaampi. Paikalla kasvaa mm: nurmilaukka, sikoangervo, ketoneilikka, kissankello, pukinjuuri, särmäkuisma, aholeinikki, kalliokieli, isomaksaruoho, keltamaksaruoho, häränsilmä, pikkuaho-orvokki, isohopeahanhikki, häränsilmä, törrösara, mäkikaura ja ahdekaura. Pensaskerrokseen kuuluu muutama kataja, tuomia ja vesoittuneita kirsikoita.

Jyrkänteen kallionraoissa ja tihkupinnoilla kasvaa mm: kallioimarre, haurasloikko (runsas), tummaraunioinen, kissankello ja mäkihorsma.

Hoitotarve:

Keto kaipaa säännöllistä niittämistä. Villiintynyttä kirsikkakasvustoa on harvennettava jonkin verran. Kedon eteläreunan erillisen katajikon voisi tuoda esiin metsän seasta. Jyrkänne on hyvin säilynyt (ei merkkejä kalliokiipeilystä tai muista toiminnoista). Jyrkänteen alla oleva luola on geologisesti huomionarvoinen kohde.

Länsitalon keto

Peruskarttalehti: 1044 04
Yhtenäiskoordinaatit: 67245: 2263
Pinta-ala: 0.5 ha
Perinnemaisematyypit: metsälaidun, keto

Luonnonsuojelulain tarkoittama katajaketo-luontotyyppi

(alue ei välttämättä täytä yksikseen luontotyypin vaatimuksia, mutta mikäli viereiset saarekkeet otetaan mukaan, kohde on yhdessä niiden kanssa hyvinkin edustava)

Yleiskuvaus:

Länsitalon keto sijaitsee Ohensaareen vievän tien varrella Linnavuoren pohjoispuolella. Kohde on kaakko-luode suuntainen puustoinen kumpare. Mäntyvaltaisen peltosaarekkeen etelärinteellä ja osaksi puiden alla on useita varsin edustavia ketolaikkuja. Saarekkeen län-

sireunassa on muutama lahopuu. Saarekkeen keskiosa on metsälauhavaltaista heinäniittyä. Saarekkeen kaakkoisreunalla on pieni avoin, mutta rehevöitynyt apilavaltainen niittyala. Kohde on mukana valtakunnallisessa perinnemaisemaselvityksessä.

Lajisto:

Kuivien ketojen lajistosta paikalla kasvaa mm. ketoneilikka, sikoangervo ja nuokkukohokki. Näistä sikoangervoa kasvaa myös saarekkeen muissa osissa. Saarekkeen länsireunassa kasvaa jonkin verran mäkikauraa. Saarekkeen kaakkoiskulmassa on muutamia pylväskatajia, joita kasvaa enemmän viereisten peltoarekoiden reunamilla.

Hoitotarve:

Saareke on luontaisesti varsin kuiva ja ketolajisto selvinnee paikalla ilman hoitotoimenpiteitäkin. Puuston harvennus saattaisi kuitenkin lisätä ketolaikkujen pinta-alaa. Rehevöitynyt osa olisi hyvä niittää kerran kesässä.

Itätalon laidun ja rantaniitty

Peruskarttalehti: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit: 67242: 2263

Pinta-ala: 4 ha

Perinnemaisematyypit: metsälaidun, niitty, rantaniitty

Osa kohteesta (joenvarsilaidun) on luonnonsuojelulain tarkoittamaa merenrantaniitty-luontotyyppiä

Yleiskuvaus:

Itätalon laidunniityt koostuvat kolmesta lähellä toisiaan sijaitsevasta laidunalueesta. Laitumen yhteyteen sijoittuvat metsälaidunsaarekkeet sijaitsevat Maskunjoen itäpuolella (Alue 1). Alue 2 on jokivarren hieno rinneniitty ja alue 3 on jokisuun laidunnettu rantaniitty. Mäntyä ja kuusta harvakseltaan kasvavien metsälaidunsaarekoiden kasvillisuus on kuivaa puolukkatyyppin kangasta, jossa metsälauhaa kasvaa runsaasti. Eteläisemmän saarekkeen kaakkoispäässä on pieni keto, jossa kasvaa mm. mäkikauraa. Saarekoiden kasvillisuuteen kuuluu joukko huomi-onarvoisia lajeja: sikoangervo, peurankello, mäkikaura ja nuokkukohokki.

Alue 2 on maisemallisesti hieno kivinen rinneniitty, jonka kasvillisuus on paikoin rehevöitynyttä tuoretta heinäniittyä (osa entistä peltoa). Alempana on kostean niityn lajeja, kuten nurmilauhaa, suoputkea ja luhtavuohennokkaa. Aivan vesirajassa kasvaa mm. ruokohelpi, keiholehti ja Maskussa harvinainen kalmojuuri. Rannan erikoisuus on tulokkaaksi luettava juovakannusruoho, joka Maskussa on nykyisin jo melko runsas laji.

Hirvijoen alajuoksulla vesijättömaalla sijaitsee nurmilauhavaltaisen rantaniitty nurmilaitumien yhteydessä. Rehevässä jokivarressa kasvaa runsaasti järviruokoa ja kurjenmiekkää.

Kohteella on huomattavia maisemallisia arvoja ja se kuuluu Hirvijokilaakson kulttuuri-maisemaan

Hoitotarve:

Perinnebiotooppeja tulisi rehevöitymisen estämiseksi laiduntaa erillään nurmilaitumista

Kohde on mukana valtakunnallisessa perinnemaisemaselvityksessä.

Tanilan katajaketo

Peruskarttalehti: 1044 07

Yhtenäiskoordinaatit: 67231:2319

Pinta-ala: 0.3 ha

Luonnonsuojelulain tarkoittama katajaketo-luontotyyppi

Yleiskuvaus:

Tanilan katajaketo sijaitsee Pihalla aivan Kustavintielle kulkevan tien varrella. Alue on seutukaavassa merkitty suojelukohteeksi ja sillä on tärkeä maisemallinen merkitys. Katajaketo on

aiemmin ollut laidunkäytössä, mutta on nykyisin itäosiltaan rehevöitynyt ja pahoin heinitty-nyt. Kuivia ketolaikkuja löytyy lähinnä aivan maantien varresta ja isojen pylväskatajien juurelta. Ketokasvillisuutta on myös jonkin verran alueen länsireunalla. Paikalla kasvaa kymmenkunta kookasta pylväskatajaa (suurimmat seitsemimetrisiä). Muu puusto muodostuu tiuhaan haaroittuneista männyistä, jotka ovat tyypillisiä vanhoille laidunalueille. Pensaskerrokseen kuuluu muutama suurehko tuomi. Alueen itäreuna on rehevöitynyt ja lajistoltaan niukka. Maantien viereisellä kedolla kasvaa mm ketoneilikka, häränsilmä (niukka), ahdekaura, sikoangervo ja mäkikaura.

Hoitotarve:

Kohde on ennallistamiskelpoinen. Alue tulisi näyttää vähintään kerran kesässä ja kaikki kasvaines tulisi viedä pois. Osa paikalla kasvavista katajista on jäänyt mäntyjen varjoon ja varovaisella harvennuksella katajat saisi paremmin esiin. Kedon maisema-arvoa heikentää sen läpi kulkeva sähkölinja.

Metsälain 10§:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt

Uuden metsälainsäädännön ja metsänhoitosuositusten yhtenä tavoitteena on metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Uusi metsälaki velvoittaa metsänomistajaa turvaamaan erityisen tärkeät elinympäristöt. Ne ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia, erottuvat selvästi ympäristöstään ja ovat lisäksi yleensä pienialaisia.

Metsälain 10 § mukaisia tärkeitä luontotyyppisiä on yhteensä 7. Luontotyyppi on valittu pääasiassa biologisten arvojen perusteella, mutta niillä saattaa olla muitakin merkittäviä arvoja, kuten geologiset, maisemalliset tai muut arvot.

Luontotyytit

Pienvesien elinympäristöt:

- Lähteiden, purojen ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt.

Rehevät elinympäristöt

- Ruoho- ja heinäkorvet, saniaiskorvet sekä lehtokorvet ja Lapin läänin eteläpuolella sijaitsevat letot
- Rehevät lehtolaikut

Vähätuottoiset ympäristöt

- Pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla
- Rotkot ja kurut
- Jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät
- Karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, louhikot, vähäpuustoiset suot ja rantaluhat

Metsälain 10§:n tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteitä

Metsälain tarkoittaman luonnontilaisen elinympäristön ominaispiirre on ennen kaikkea laho- puun esiintyminen. Hakkuujälkiä tai merkkejä ojituksesta ei yleensä ole tai ne ovat vähäisiä. Esim. käsin kaivetut metsäojat eivät yleensä ole este luonnontilaisuudelle. Myös luonnontilaisen kaltainen elinympäristö voi olla arvokas, jos sen olennaiset ominaispiirteet ovat säilyneet tai palautuneet. Esimerkiksi puronvarren arvokkaita ominaispiirteitä ovat kostea ja viileä pienilmasto sekä rehevä kasvillisuus. Kullakin luontotyyppillä on oma kasvilajistonsa, jonka koostumus tietysti vaihtelee maantieteellisen sijainnin mukaan. Harvinaisten tai vähälukuis-

ten kasvilajien esiintyminen on tyypillistä usealle erityisen tärkeälle elinympäristölle. Kaikille luontotyypeille on tyypillistä, että ne selvästi erottuvat ympäröivästä alueesta.

Ominaispiirteiden turvaaminen

Erityisen tärkeitä elinympäristöjä tulee hoitaa ja käyttää siten, että luonnon monimuotoisuudelle arvokkaat ominaispiirteet säilyvät. Yleensä hakkuita ei tule ulottaa arvokkaalle luontotyyppille. Poikkeuksia ovat lehtokohteet, joista alueen säilymisen kannalta on usein tärkeää poistaa havupuita, erityisesti kuusia lehtokasvillisuuden säilymiseksi.

Metsälainsäädäntö luettelee erityisen tärkeissä elinympäristöissä kielletyt ja sallitut toimenpiteet. Kullekin kohteelle on erikseen suunniteltava metsänkäsittelyohjeet.

Kiellettyä on voimakkaasti maaperään ja puustoon vaikuttava toiminta: avohakkuu, kasvupaikalle ominaista kasvillisuutta selvästi vahingoittava maanpinnan käsittely, ojitus, metsätien tekeminen, purojen ja norojen perkaus, kemiallisten torjunta-aineiden käyttö, sellaisten puiden viljely, jotka eivät kuulu Suomen luontaiseen lajistoon sekä muut metsätalouden toimet, jotka oleellisesti muuttavat puuston varjostus- ja suojavaikutusta.

Sallittua on yleensä toiminta, joka ei vahingoita vaan jopa parantaa ominaispiirteitä, varovaiset hakkuut, yksittäisten puiden kaataminen, yksittäisten kuokkalaikkujen teko, puiden istuttaminen, siementen kylväminen, puutavaran kuljetus maanpinnan ollessa jäässä tai lumen peittämä sekä muut vastaavat toimenpiteet.

Uuden metsälain mukaisten erityisten tärkeiden elinympäristöjen suojeleminen kuuluu alueellisten metsäkeskusten, mutta myös metsänomistajien vastuulle. Kohteet tulee huomioida metsänkäyttösuunnitelmia tehtäessä, käytännössä viimeistään silloin, kun tehdään hakkuusuunnitelmia. Metsäkeskus ei ole systemaattisesti inventoinut kaikkia metsäalueita, mutta inventointi suoritetaan aina, mikäli kohteen luontoarvoista ei ole olemassa aiempaa tietoa.

Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä ei selvitetty koko Maskun kunnan alueelta. Kohteiden inventointi kuuluu metsäviranomaisille, jotka tekevät työn viranomaistyönä. Ensimmäiseen luontoselvitykseen otettiin mukaan esimerkinomaisesti muutamia edustavia metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Esimerkkikohteilla on merkitystä myös uhanalaisten eliölajien elinympäristöinä. Kesän 2004 selvityksissä selvitettiin kohteiden nykytila ja tarkastettiin niiden rajauksia.

Metsälain 10§:n tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä

Kankaisten saniaiskorpi/noronvarsilehto

Peruskarttalehti: 1044 07
Yhtenäiskoordinaatit: 67255:2318
Pinta-ala 0.5 ha

Yleiskuvaus:

Kankaisten saniaiskorpi sijaitsee Maskun kuntakeskuksen eteläpuolella ns. Kankaisten metsän pohjoisreunassa. Alue rajoittuu pohjoisessa peltoon ja muilta osin golfkenttäalueeseen. Kohteen arvokkain alue on pellon reunaan rajoittuva kuusivaltainen, hyvin tiheäkasvuinen sekametsä, jossa on nähtävissä sekä korpimaisia piirteitä, että lehtomaisia ominaisuuksia. Maapohja on pääasiassa hyvin rehevää lehtomultaa, metsän sisäosissa on kuitenkin havaittavissa selvää kerroksellisuutta. Alueen poikki itä-länsisuunnassa kulkevan ulkoilupolun ja sen pohjoispuolella aukeavan peltoaukean väliin jää lehtomainen, välillä kuusettumaan päässyt lohko, josta kuusia on nyttemmin poistettu. Aluskasvillisuutta on varjostuksen vuoksi niukalti, joitakin lehtosammalia ja saniaisista soveaa hiirenporrasta ja metsän alvejuurta esiintyy runsaana. Valtapuu on kuusi, mutta rauduskoivua ja tukkipuuluokkaa olevia tervaleppiä on

runsaasti. Pensaskerros on varjostuksen vuoksi niukkaa, mutta tuomi, lehtokuusama ja korpipaatsama kuuluvat lajistoon. Putkilokasveja on niukalti, mutta lehtolajeista paikalla kasvaa mm. keväinen linnunherne, tesma ja lehtonurmikka. Lahopuuta on paikalla jonkin verran ja erityisesti pienikokoista lahoavaa lehtipuuta on paikoin runsaasti. Lännessä rehevämpi alue vaihtuu kuivemmaksi rinnemaastoksi. Aivan pellon reunalla pienen mäen päällä on talon raunio, jonka ympäristössä kasvaa jonkin verran tammia. Aluskasvillisuudessa on kuivan lehdon piirteitä. Putkilokasvilajistoon kuuluu mm. sinivuokko, lehtoarho ja kevätesikko. Paikalle on istutettu vuorijalavia, jotka lisäävät kohteen monimuotoisuutta.

Rehevän alueen keskelle laskee vetensä pieni puro/noro, jonka varrella on erittäin näyttävä hiirenporraskasvusto. Suursaniaisia kasvaa paikalla tiheästi, mutta komeimmat kasvustot sijaitsevat aivan puron varressa. Puron länsipuolella isojen kuusten joukossa kasvaa muutama iso tammi. Alueen puusto on melko vanhaa, lahopuuta on jonkin verran, mutta osa siitä on ilmeisesti kannoista päätellen poistettu.

Puron itäpuolella metsä rajautuu golfkenttään. Kentän reunalla kasvaa muutama metsälehmus.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Vanhaan hiekkakuoppaan rakennettu golfkenttä rajautuu nykyisin saniaiskorpeen. Kohteen luontoarvot huomioitiin golfkentän suunnittelussa ja mm. puron vesitilanne huomioitiin golfkentän vesitaloutta suunniteltaessa. Alueelta löytyi kesällä 2001 uusi liito-oravaesiintymä ja kohde oli asuttu myös keväällä 2004. Liito-oravan jätöksiä esiintyi laajalla alueella golfkentän ja pellon rajaamalla alueella.

Karevanojan saniaislehto

Peruskarttalehti: 1044 07

Yhtenäiskoordinaatit: 67237:2331

Pinta-ala: 0.5 ha

Yleiskuvaus:

Karevanojan saniaislehto sijaitsee valtatie 8:n länsipuolella, Karevansuosta laskevan ojan varressa. Noin puolet lehdosta on tuhoutunut hakkuissa, vaikkakin osa hiirenportaista ja kotkansiivistä sinnittelee uudessa taimikossa. Hakkuilta säästynyt alue on melko vankkapuustoisista sekametsää. Maapohja on keskimääräistä rehevämpää ja kautta vuoden melko kostea. Lehdon ydinosaan valtapuina ovat kuusi ja rauduskoivu, lehdon reunoilla kasvaa mäntyäkin. Arvokkain lehdon osa on ojanvarteen sijoittuva saniaisvaltainen alue. Lehto rajautuu idänpuolella hakkuuaukeaan, joka ulottuu valtatie 8:n reunaan saakka. Lännen ja etelänpuolella lehto vaihtuu tuoreeksi, joskin tavanomaista rehevämmäksi kangasmetsäksi.

Kohteen suursaniaislajiston runsaimmat lajit ovat sorea hiirenporras ja metsänalvejuuri. Näyttävää kotkansiipeä kasvaa myös jonkin verran, vaikkakin osa esiintymästä on tuhoutunut hakkuissa. Paikalla kasvaa todennäköisesti edelleen myös harvinainen korpialvejuuri (esiintymä on lähiseudun ainoa), mutta hankalasti löydettävää lajia ei havaittu kesän 2004 inventoinnissa. Lehdon itäreunassa, aivan ojanvarressa on lähde. Lähde ei tosin ole enää aivan luonnontilassa, koska se on osin kivetty ja ympärille on tehty aita. Paikalle kulkevasta polusta päätellen lähteestä otetaan edelleen vettä.

Lajisto:

Saniaislehdon kasvilajisto on tavanomaista arvokkaampaa. Erityisesti sorean hiirenportaan poikkeuksellinen runsaus nostaa kohteen arvoa. Muista suursaniaisista kotkansiipi ja korpialvejuuri ovat arvokkaimmat lajit. Kummankin lajin osalta esiintymät ovat Maskun ainoita (yksittäisiä kotkansiipiä saattaa kasvaa muuallakin Maskussa). Muita paikalla kasvavia lehtolajeja ovat sudenmarja, mustaherukka ja tesma. Aivan lähellä valtatie 8 länsipuolisen hiekkakuopan eteläreunassa kasvaa harvinainen kolmihedevesirikko.

Eläimistö:

Alueella esiintyy liito-oravia, mutta liito-oravaesiintymän rajaus on hankalaa, koska jätöksiä havaittiin sirotellusti hyvin laajalla alueella ja myös viereisellä taimikkoalueella. Karevansuon tunnettu liito-oravaesiintymä sijaitsee kohteen vieressä valtatie 8:n itäpuolella ja on mahdollista että jätökset ovat samojen liito-oravien aikaansaamia. Lehdon reunaa viistää hirvien ja peurojen käyttämä polku, joka johtaa suoraan valtatie 8:n yli Karevansuon laitaan. Kohteen arvokkain pesimälintu lienee peukaloinen, joka on useana vuonna pesinyt alueella.

Vilumaan tervaleppäkorpi

Peruskarttaruutu: 1044 07
Yhtenäiskoordinaatit: 67279 2350
Pinta-ala: 0.5 ha

Yleiskuvaus:

Vilumaan tervaleppäkorpi sijaitsee Vilumaan metsäalueen länsireunassa, Vilumaantien päässä. Alue kuuluu suureen yhtenäiseen metsäalueeseen (Maskun suurimpia yhtenäisiä metsiä). Tervaleppäkorpi sijaitsee luoteeseen viettävällä rinteellä. Korpi on kehittynyt pienen luonnontilaisen puron ympärille. Purossa on vettä vain märkinä kausina ja se on mahdollisesti osittain kuivunut viereisten hakkuualueiden vuoksi. Tervaleppäkorpi jää kahden erillisen hakkuualueen väliin. Kasvillisuudeltaan korpi on melko monimuotoinen. Pohjakerros on pääosin rahkasammalen peitossa. Rinteen yläosassa korpi sijaitsee osin tasamaalla ja täällä on muutamia kosteita notkelmia, joissa kasvaa mm sarja-alpi ja metsäkaisla. Avoimilla paikoilla suursaniaiset ovat valtalajeina. Saniaislajiston valtalajit ovat sorea hiirenporras ja metsäkorte. Paikalla kasvaa poikkeuksellisen suurikokoisia hiirenportaita, suurimmat ovat puolitoistametrisiä. Muita paikalla kasvavia saniaisia ovat metsäimarre, korpi-imarre ja metsänalvejuuri. Muusta lajistosta mainittakoon suo-orvokki, mesimarja, sudenmarja ja mätässara. Paikalla kasvaa noin 25 tukkipuuluokan tervaleppää, joista pisimmät ovat yli 20 metrisiä. Lajiston monimuotoisuutta lisää metsälehmus, jota kasvaa korven koillisreunalla, aivan hakkuualueen rajalla. Korven alueella on jonkin verran lahoppuuta, mm kaksi suurta maahan kaatunutta kuusta. Rinteen alaosassa tervaleppäkorpi vaihtuu reheväksi sekametsäksi, jota on varovasti harvennettu. Puro katoaa maastoon lähes kokonaan ennen yhtymistään pelto-ojaan. Paikan ravinteikkaasta maaperästä kertovat haapojen alla runsaina kasvavat sinivuokko ja keväinen linnunherne. Lehtolajistoon kuuluvat lehto-arho ja lehtonurmikka kasvavat myös paikalla.

Lajisto:

Arvokkaimmat putkilokasvilajit ovat sorea hiirenporras, korpi-imarre, keväinen linnunherne ja sinivuokko. Pesimälinnustoon kuuluu mm: pyy ja mahdollisesti myös peukaloinen, joka lauleskeli paikalla. Alueen arvokkain laji on kuitenkin liito-orava, joka hakkuista huolimatta edelleen asustaa paikalla. Tuoreita liito-oravan ulosteita löytyi tervaleppäkorven alapuolisesta pellonreunus haavikosta. Vilumaan liito-orava reviiri on tunnettu jo pitkään ja se oli asuttu myös keväällä 2004.

Hoitotarve:

Puronotkoon sijoittuva korpilaukku on metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö ja se on jätettävä hakkuiden ulkopuolelle. Liito-oravan elinympäristö ulottuu myös läheiseen pellonreunus haavikkoon ja kohteen mahdollisia hakkuita suunniteltaessa se on huomioitava.

Vanhojen metsien suojeluohjelman kohteet

Hallusvuori

Peruskarttalehti: 1044 04
Yhtenäiskoordinaatit: 67265:2275
Pinta-ala: 19 ha

Koska kohde on nykyisin mukana Natura 2000-verkostossa on se kuvattu Natura-kohteiden yhteydessä.

Luonnon - ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kalliokohteet Maskussa

Vesi- ja Ympäristöhallitus inventoi vuosina 1991- 1993 Varsinais-Suomen kalliioalueet. Inventoinnin tarkoituksena oli löytää luonnon - ja maisemansuojelun kannalta arvokkaimmat kohteet. Tutkimusalueelta inventoitiin 532 aluetta, joista yli 200 kohteella oli merkittäviä suojelukriteerien mukaisia arvoja. Tutkimusraportissa näistä muodostettiin 171 suojelurajattua kalliioaluetta tai useamman alueen sisältävää kalliioaluekokonaisuutta. Alueiden suojeluarvoa määritettäessä arvioinnin päätekijöinä käytettiin geologis-geomorfologista arvoa, ekologis-biologista arvoa ja maisemallista arvoa sekä muita arvoja. Arvokkaat kohteet pisteytettiin viiteen luokkaan eli kaikkein arvokkain kohde sai arvosanan 1 ja vähemmän arvokkaat 2,3,tai 4. Tämän lisäksi luokiteltiin paikallisesti arvokkaat kalliokohteet luokkiin 5-7.

Maskun alueella valtakunnallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluu kaksi kalliioaluetta, Rauhanvuori ja Mätikkä. Kummatkin kuuluvat luokkaan 4 eli arvokkaiisiin kalliioalueisiin.

Paikallisesti arvokkaita kohteita inventoinnissa Maskusta löytyi lisäksi 7. Näistä arvoluokkaan 5 eli kohtalaisen arvokkaiisiin kalliioalueisiin kuuluvat Vartijavuori, Korppusvuori, Hallusvuori, Palovuori ja Kiuksvuori. Arvoluokkaan 6 eli jonkin verran arvokkaiisiin kalliioalueisiin katsottiin kuuluvaksi Paljasmäki ja Laaskallio.

Lisäksi tähän selvitykseen otettiin mukaan vielä 2 kalliokohdetta, joissa kummassakin on huomattavia biologisia, historiallisia tai maisemallisia arvoja. Näistä Kajamonvuoren lakiosat on suojeltu muinaismuistolailla ja Härmälänrotkolla on huomattavia geologisia arvoja. Maskun pinta-alasta kallioiden osuus on huomattava ja on selvää että näiden kohteiden lisäksi on pienialaisia kalliokohteita, jotka saattavat sisältää huomattavia biologisia tai muita arvoja (pienialaiset kalliokedot, harvinaisten lajien esiintymispaikat). Esimerkkinä tämäntyyppisistä kohteista voi mainita Ristikallion alueen, jolla pesii vuosittain EU:n Lintudirektiivilistallakin mainittu harvinainen kangaskiuru.

Tämän kesän selvityksen yhteydessä käytiin kaikki listalla olleet kalliioalueet varsin pikaisesti läpi. Kohteiden kuvaukset perustuvat suurelta osin alkuperäiseen inventointiraporttiin. Kuvauksiin on tehty lisäyksiä lähinnä kasvi- ja eläinlajistoon. Kesän 2004 inventoinneissa kiinnitettiin erityishuomiota uhanalaiseen direktiivilajistoon (mm. kangaskiuru ja liito-orava).

Mätikkä

Peruskarttalehti: 1044 07
Yhtenäiskoordinaatit: 67287: 2326
Pinta-ala: 12 ha

Yleiskuvaus:

Mätikkä on Maskun kuntakeskuksen koillispuolella, Alakylään vievän maantien varrella sijaitseva kalliioalue. Kalliioalueen näkyvin osa on peltolaakson reunalla sijaitseva jyrkkäpiirteinen vuori, jolla on maa-aineslain mukaisia maisemallisia arvoja. Kallion lakiosa ja lounaisrinne ovat voimakkaasti rakoilun lohkomaa kalliioaluetta ja rinteiden alaosissa on kookasta louhikkoa ja lohkariekköä. Kallion lakiosassa on kookas, noin 5 metriä syvä rakoilun synnyttämä luola. Kasvillisuudeltaan kallion lakiosat ovat kuivaa männikkökangasta, mutta rinteiden alaosissa metsätyyppi on rehevempää mustikkatyypin tuoretta kangasta. Tosin alueen metsistä suurin osa on hakattu viimeisen vuosikymmenen aikana. Mätikän kallioiden kasvillisuus

on keskimääräistä vaateliaampaa, vaikkakaan mitään harvinaisuuksia ei alueelta löytynyt. Lakialueella on muutamia pienialaisia kalliokeitoja. Mätikän itäreunalla on Maskun kallioille harvinaisia valurahkoja, jotka syntyvät, kun rahkasammalet alkavat kasvaa aina märkinä pysyvillä rinteillä.

Muuta:

Mätikän kallioalue on seutukaavassa merkitty suojelukohteeksi. Kallion lakialue on maaston kuluneisuudesta päätellen varsin suosittu retki- ja näköalakohde.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Kohde on säilynyt varsin hyvin, mutta kallioiden pintakasvillisuuteen kohdistuva kulutus on selvästi lisääntynyt.

Raumanvuori

Peruskarttalehti: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit: 67232:2255

Pinta-ala: 37 ha

Korkeus: 67 mpy, suhteellinen korkeus: 62 m

Yleiskuvaus:

Merkittäviä biologisia ja maisemallisia arvoja sisältävä, viljelymaiseman ympäröimä kallioalue. Raumanvuori rajautuu selvästi ympäröiviä tasaisia peltoaukeita korkeamana ja metsäisenä kallioalueena, lähempää katsottaessa erottuu puuston seasta myös paljaita jyrkännepintoja. Lakiosiltaan Raumanvuori on kohtalaisen luonnontilaista, vaihtelevaa kalliomännikkömaastoa, jossa jyrkänteisiä kallioseläniteitä erottaa kapeat metsäiset, osittain soistuneet notkelmat. Jäätikön hiomia kupumaisia silokallioita on lähinnä alueen pohjoisreunan jyrkillä kalliorinteillä. Pohjoisreunan jyrkänteiden tyvillä esiintyy paikoin pieniä rakoilun synnyttämiä onkaloita.

Raumanvuori on myös biologisesti merkittävä kallioalue, jossa kasvillisuus on keskimääräistä vaateliaampaa ja monimuotoisempaa. Metsäkasvillisuus vaihtelee kallioiden karuista männikköistä länsijyrkänteiden tyven laidunnettuun lehtoon, jossa kasvaa mm kiurunkannusta, keltamoaa, tuomia ja tammia. Varjoisissa painanteissa ja notkelmissa on isovarpuräme- ja mustikkakorpjuotteja. Jyrkänteillä on oligotrofista, mutta melko monipuolista kalliokasvillisuutta, mm napa-kyhmyjäkäläseinämiä, varjoseinämien ja rinteiden valurahkoja sekä kalliorakojen omenasammal-varstasammalkasvustoja. Luonnontilaisuutta heikentävät itäosien harvennushakkuut. Pesimälinnustoon kuuluu lähes joka vuosi kehrääjä. Harvalukuinen kangaskiuru on myös tavattu pesimäaikaan Raumanvuoren alueella. Raumanvuori on melko suosittu näköalapaikka.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Kallion lähialueella on suoritettu metsänhakkuuta, mutta maisemakuvaan tai kallion luontoarvoihin niillä ei ole merkittävää heikentävää vaikutusta. Kehrääjää tai huuhkajaa ei alueella havaittu kesällä 2004.

Härmälänrotko

Peruskarttaruutu: 1043 06

Yhtenäiskoordinaatit: 67191:2258

Pinta-ala: 0,5 ha

Yleiskuvaus:

Pakattulan Myllyvuoren länsireunalla sijaitseva Härmälänrotko on tunnettu näköalapaikka ja luonnonmuistomerkkikohde. Varsinainen rotko on hyvin jyrkkäseinäinen kallionhalkeama,

joka muodostaa läpikuljettavan käytävän koko Myllyvuoren läpi. Lännepuolelle jää suuri kallionlohkare, joka on irronnut peruskalliosta ja on ilmeisesti edelleenkin liikkumassa kallioista pois päin. Lohkeaman syntyhistoria selvitetään perinpohjaisesti paikalle asennetussa kulttuurimaisemareitin opastaulussa (numero 32).

Kasvillisuus:

Myllyvuoren laen kalliokasvillisuus on tavanomaista ja varsin niukkaa. Kallioketoja ei huipulta löydy. Jyrkänteen reunat ovat samoin hyvin niukkalajisia. Jyrkänteen lännepuoleisella reunalla kasvillisuus on hieman runsaampaa, mm. kalliomarretta ja muutama haurasloikko. Tien ja Myllyvuoren väliin jäävällä alueella on pieni lehtomainen laikku, jossa esiintyy mm. sinivuokko ja kivikkoalvejuuri. Jyrkänteen juuren kuivemmillä paikoilla kasvaa jonkin verran orjanruusua, mutta muuten kasvillisuus on tavanomaista. Myllyvuoren eteläpuolella on pieni kuusivaltainen laikku, jossa on runsaasti pystyyn kuivuneita kuusia ja jokunen maakelokin. Putkilokasvilajisto on täällä kuitenkin tavanomaista.

Eläimistö:

Myllyvuoren lahokuusikossa pesii puukiipijä. Laji tekee pesänsä mielellään lahokuusen kaarnarakoon, ja sitä voi pitää vanhojen metsien tyyppilajina.

Muuta:

Härmälänrotkon kallioiden lakialueet ovat jonkin verran kuluneet ja kulku huipulle lisäkulumisen välttämiseksi tulisi ohjata vain yhtä polkua pitkin. Rotko on varsin tunnettu nähtävyyks ja paikalla käy lähiasukkaiden mukaan välillä paljonkin ihmisiä.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Kohteen luontoarvot ovat säilyneet samanlaisina edelliseen selvitykseen verrattuna.

Hallusvuori

Maastokarttalehti: 1044 04
Yhtenäiskoordinaatit: 67268:2281
Pinta-ala: 73 ha
Korkeus: 62 mpy. suhteellinen korkeus: 60 m

Yleiskuvaus:

Hallusvuori sijaitsee Hirvijokilaakson eteläreunassa ja on maisemallisesti hyvin merkittävä kohde. Pohjoispuolelta se rajoittuu avoimeen peltomaisemaan, mutta etelä- ja itäreunaltaan varsinainen kallioalue rajautuu kallioiseen metsämaastoon. Lakialuetta lukuun ottamatta avokalliota on niukalti. Puustoltaan Hallusvuori on puoliavointa männikköä. Rinteiden alaosat ovat kuusi-mäntyvaltaista sekametsää. Geomorfologisesti Hallusvuoren kallioalue on lakiosistaan loivasti kumpuilevaa, kohtalaisen tasaista kalliomaastoa, jossa pohjoisreunalla on pieniä hieman kupumaisia silokalliopintoja. Jyrkillä luoteis- ja pohjoisrinteillä on pieniä, muutaman metrin korkuisia, porrasmaisia jyrkännepintoja. Niiden tyvellä on tavanomaista sammalikon peittämää lohkarikko. Hallusvuoren metsätyypit ovat mänty- ja kuusivaltaisia mustikkatyypin metsiä, kuivaa puolukkatyypin kangasta on kallion lakialueiden reunoilla. Rinteiden alaosien kosteimmilla kohdilla on paikoin lehtomaisia piirteitä, mutta suurempaa yhtenäistä lehtokuviota ei löydy. Kallion lakiosien notkopaikoissa on juolukka-suopursuvaltaisia suo-laikkuja. Kosteimmassa laikussa kasvaa mm. hillaa ja isokarpaloa. Lakiosien jäkäläkasvustot ovat näyttäviä, joskin paikoitellen hyvin kuluneita. Avokallioilla poronjäkälet ja kalliotierasammal muodostavat laajoja yhtenäisiä kasvustoja. Osa lakialueen kilpikaarnamännistä lienee varsin iäkkäitä. Keloja paikalla on niukalti, mutta kolopuita paikalla on jonkin verran. Hallusvuoren länsipuolella sijaitsee vanhan metsän kohde, joka on nykyisin mukana Natura 2000 suojeluverkostossa.

Lajisto:

Kasvilajisto on tavanomaista karujen kallioiden lajistoa ja kalliokedot puuttuvat kohteelta kokonaan. Pesimälinnusto on niukka, mutta kolopesijöitä alueella esiintyy kohtalaisesti (mm. uuttukyyhky, leppälintu ja töyhtötiainen)

Muuta:

Hallusvuoren pohjoisosan lakialue on suosittu retkeilykohde. Paikalla on pronssikautisia arvokkaita hautaröykkiöitä, jotka ovat kärsineet ilkivallasta. Pohjoisreunan jyrkänteen alaosassa on pieni luola, johon liittyy paikallista kansantarustoa.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattaessa:

Kohde on säilynyt edelliseen selvitykseen verrattuna samanlaisena eivätkä esim. hakkuut ole muuttaneet alueen maisemakuvaa merkittävästi.

Vartijavuori

Peruskarttaruutu: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit:

Pinta-ala: 33 ha

Korkeus: 49 mpy, suhteellinen korkeus:42 m

Yleiskuvaus:

Vartijavuori on maisemallisesti merkittävä, peräkkäisten jyrkänteisten kallioselänteiden muodostama kallioselännejakso, jolla on myös geomorfologista merkitystä. Kallioalue on selvärajainen peltojen ja metsäsaarekkeiden ympäröivä kokonaisuus. Vartijavuoren lakialue on paikoin hyvin vaikeakulkuista, voimakkaasti lohkoutunutta kalliomaastoa, joka vuorottelee tavanomaisen kalliomännikön kanssa. Jäätikön hiomia silokalliopintoja on niukasti. Vartijavuoren reunoilla on muutama varsin merkittävä jyrkänte, joista suurimman pudotuskorkeus on lähes 15 metriä. Biologisesti Vartijavuoren alue on jokseenkin merkittävä vaikka alueella ei mitään harvinaisuuksia esiinnykään. Kalliokedot puuttuvat kohteelta kokonaan, mutta jyrkänteiden alla on paikoin pieniä lehtomaisia laikkuja, joissa kasvaa mm. soreaa hiirenporrasta. Jyrkänteen sammalia on jonkin verran tutkittu. Jyrkänteiden tihkupinnoilla kasvaa kalliopal-mikkosammalen luonnehtimia sammalyhteisöjä ja valoisilla kohdilla esiintyy kuhmu- ja napajakälköitä.

Vartijavuoren kallioalue on varsin hyvin säilynyt ja sillä on myös merkitystä paikallisena näköalapaikkana.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattaessa:

Kohde on säilynyt edelliseen selvitykseen verrattuna melko samanlaisena, mutta maisemakuva on jonkin verran avautunut hakkuiden seurauksena.

Palovuori

Peruskarttalehti: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit: 67233:2295

Pinta-ala: 206 ha

Korkeus: 55 mpy, suhteellinen korkeus: 52 m

Yleiskuvaus:

Maisemallisesti merkittävä, hyvin laaja kallioalue, joka rajautuu monin kohdin selväpiirteisesti aluetta rajaaviin viljelymaihin. Palovuoren länsipuolen jyrkät, osin paljaat kalliorinteet näkyvät selvästi viereiselle maantielle, mutta kauempaa katsoen alue ei hahmotu kovin silmään-pistävästi. Varsinainen Palovuoren alue muodostuu loivasti kumpuilevista kallioselänteistä ja niiden välisistä kosteapohjaisista suolaikuista. Geologisesti ja biologisesti kallioalue on hyvin

tavanomainen, mutta alueen arvoa lisää lakiosien luonnontilaisuus. Rinteiden lakiosissa ja pohjoispuolisella rinteellä on paikoin edustavia silokallioita. Kasvillisuus on tavanomaista karun kallion lajistoa. Palovuoren lakiosissa on poronjäkäläpeitteisiä osin mereisiä kalliomänniköitä ja pienissä painanteissa rämesoistumia. Jyrkänteillä on kalliopalmikkosammalen ja kallio- isokarpeen luonnehtimia karun alustan jäkälä-sammalyhteisöjä. Palovuoren lakiosa on suosittu näköalapaikka.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Alueella on suoritettu laajoja avohakkuuta ja Naantalın puoleiselle reunalle on tullut kivilouhimo. Kohteen maisemakuva on muuttunut melkoisesti. Kesän 2004 selvityksessä alueella havaittiin Lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva kangaskiuru, joka myös pesi alueella.

Kajamonvuori

Peruskarttalehti: 1044 07

Yhtenäiskoordinaatit: 67254:2530

Pinta-ala: 5 ha

Korkeus: 63,5 mpy, suhteellinen korkeus: 30 m

Yleiskuvaus:

Kajamonvuori sijaitsee noin 2 km. Karevansuosta koilliseen. Kallioalue on selvärajainen ja sen reunat ovat jyrkkiä, eteläreunaa lukuun ottamatta. Kallion lakialue on nuorehkoa männikköä, joukossa kasvaa jokunen lehtipuukin. Avokalliota on niukalti ja maapohja on pääasiassa varpukasvillisuuden peitossa. Kasvillisuuden valtalajeja ovat kanerva, puolukka ja metsälauha. Kalliokeitoja on vain yksi ja se sijaitsee kallion korkeimmalla kohdalla. Kalliokeidon lajisto on varsin niukka, vain isomaksaruohoa, mäkitervakkoa ja ahosuolaheinää esiintyy runsaammin. Lakialueella sijaitsevat, muinaismuistolain nojalla rauhoitetut, kivivallin jäännökset. Kallion luoteisreunalla kallion läpi kulkee kapea pystyrako (3-4 metriä syvä, noin

0,5 metriä leveä). Kallion pohjoisreuna on hyvin jyrkkä ja jyrkänne rajautuu hiekkatiehen. Jyrkänneen alapuolinen puusto on raivattu kesällä 1999. Pohjoisjyrkänneen terassimaisissa kallionraoissa kasvaa metsäimarretta ja jokunen haurasloikko, muuten kasvillisuus on hyvin tavanomaista. Jyrkänne jatkuu kallion länsireunalla loivempana. Rinteen alaosa on paikoin hyvin kivikkoista. Rinne päättyy rehevämpään koivikkoon. Kasvilajisto on kuitenkin hyvin tavanomaista. Kajamonvuoren edustavin jyrkänne sijaitsee kallion lounaiskolkassa. Täällä pystysuora jyrkänne kohoaa noin 20 metrin korkeuteen. Rinteen alapuolinen kasvillisuus on raivattu kesällä 1999. Jyrkänneen erikoisuus ovat kallionkoloista kasvavat järeät männyt. Kallio on kalliokiipeilijöiden toimesta paikoin harjattu puhtaaksi sammalista ja muusta kasvillisuudesta, joten kasvillisuudesta on vaikea sanoa mitään. Jyrkänneen alapuolisella alueella kasvaa mm. sorea hiirenporras, syyälinnunherne ja kalliovillakko.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Kohteen kuluneisuus on selvästi lisääntynyt, mutta alueen maisemakuva on säilynyt samana. Kalliota ympäröi nykyisin tiheä polkuverkko.

Korppusvuori

Peruskarttalehti: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit: 67238: 2286

Pinta-ala: 7 ha

Korkeus: 30 mpy, suhteellinen korkeus: 25 m

Yleiskuvaus:

Jyrkkärinteistä, pienistä kallioselännteistä ja niiden välisestä kapeasta solamaisesta notkelmasta muodostuva kallioalue, joka rajautuu selvästi tasaiseen peltomaisemaan. Kallioalue sisältää maa-aineslain mukaisia merkittäviä maisema- ja luonnonarvoja. Alue erottuu tasaisesta peltomaisemasta korkeana, metsäisenä kalliomäkenä. Erityisesti kallion länsipuolelta katsottaessa erottuu puiden lomitse paljaita jyrkännepeintoja. Kallioalueen kivilaji on Lounais-Suomen kallioperälle tyypillistä migmaattista, raitaista ja poimuttunutta kiillegneisiä. Kallioselännteiden lakiosat ovat porrasmaisesti kumpuilevaa kalliomännikköä, jossa pohjois- ja luoteisrinteillä on pienialaisia, kupumaisia silokallioita. Pohjoisemman selänteen lounaisreunalla on hyvin edustava pystyseinäinen jyrkänne, jonka tyvellä on geomorfologisesti erikoinen, vaaka- ja pystyrakoilun synnyttämä suuri luolamainen onkalo. Biologisesti Korppusvuori on melko merkittävä kohde. Lounaisjyrkänteen tyvellä on vaateiasta kutrisammaleen luonnehtimaa sammalpeitettä sekä kallionraoissa omenasammalen ja varstasammalen muodostamia yhteisöjä, joiden lomassa kasvaa mm. haurasloikkaa. Jyrkänteen alapuolella on pieni ketoalue, jonka putkilokasvilajisto on edustava. Keto on kuvattu tarkemmin perinnebiotooppien yhteydessä.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Kohde on säilynyt ennallaan edelliseen selvitykseen verrattuna.

Kiuksvuori

Peruskarttalehti: 1044 07

Yhtenäiskoordinaatit: 67300:2340

Pinta-ala: 40 ha

Korkeus: 70 mpy, suhteellinen korkeus: 40 m.

Yleiskuvaus:

Hyvin jyrkkärinteinen kallioselännejakso, joka rajautuu paikoin selvästi ympäröiviin peltoaukeisiin ja tiehen. Se ei kuitenkaan näy metsäisessä maastossa kovin kauaksi ympäristöön ja jyrkänneet näkyvät vain lähimaastoon. Lakialueelta avautuu kuitenkin edustavia, tosin osittain puuston peittämiä näkymiä ympäristöön. Alueen sisäosien voimakkaasti kumpuilevat, paikoin jyrkänneiset ja melko luonnontilaiset kalliomännikkömaisemat ovat edustavia. Alueen kivilaji on kiillegneissi, pinnanmuodoiltaan alue on varsin vaihteleva. Kiuksvuorella on runsaasti jyrkänneitä, silokallioita ja rakoilun voimakkaasti lohkomia porrasmaisista jyrkänneistä. Kiuksvuoren kasvillisuus on tavanomaista, joskin keskimääräistä monimuotoisempaa. Lakiosien kalliopaljastumat ovat poronjäkälien peitossa, joukossa on jokunen kalliotierasammallaikku. Lakialueella on myös muutama lajistollisesti vaatimaton, pieni kallioketo, jossa kasvaa mm. kalliohatikkaa ja ahosuolaheinää. Kiuksvuoren alarinteillä ja notkelmissa metsätyyppi on kosteapohjaista tuoretta kangasta. Paikalla on myös pieni suolaikku, jonka kasvilajisto on tavanomaista. Kallioseinämillä kasvaa oligotrofisia sammal- ja jäkäläkasvustoja (lajeista mainittakoon mm. kalliopalmitikkosammal). Seinämällä on jonkin verran valu ja tihkuvesipintoja, joissa kimpputierasammal on valtalajina. Vaateliaampia lajeja kasvaa niukalti, mutta lajistoon kuuluu mm. kutrisammal. Jyrkännteiden tyvellä on pienialaisia lehtolaikkuja, joissa kasvaa

mm. sorea hiirenporras. Alueen harvinaisin asukki on Kiuksvuoren lounaisrinteen tyvellä asusteleva liito-orava, josta on tehty useampikin näköhavainto. Lajin pesintä on varmistettu useana vuonna. Lajista tehtiin jätöshavaintoja myös keväällä 2004.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Kiuksvuoren ympäristössä on tehty jonkin verran hakkuita, mutta esim. liito-oravaesiintymä on säilynyt ennallaan. Myöskään maisemakuvassa ei merkittäviä muutoksia ole tapahtunut.

Paljasmäki

Peruskarttalehti: 1044 07

Yhtenäiskoordinaatit:

Pinta-ala: 59 ha

Korkeus: 60 mpy, suhteellinen korkeus: 30

Yleiskuvaus:

Laaja, matalahko ja loivarinteinen peltolaakson reunustama kallioalue, joka on biologisesti, geologisesti ja maisemallisesti melko tavanomainen kohde. Paljasmäki ei juuri erotu ympäristöstään ja puusto rajoittaa näköaloja selänteiden lakiosista. Alueen kivilaji on koostumukseltaan vaihtelevaa granodioriittia. Lakiosan kalliopaljastumat ovat rakoilun lohkomia, pitkiä ja kapeita silokallioselänteitä, jotka paikoin ovat melko pyöreäselkäisiä. Pohjoisreunalla ovat laajat Litorinameren aikaiset, lohkareiset muinaisrannat. Biologisesti Paljasmäki on hyvin tavanomainen alue. Metsä on etupäässä havupuuvaltaista mustikkatyyppin kangasmetsää, alarinteillä on paikoin kasvillisuudessa havaittavissa lehtomaisia piirteitä ja jyrkänteillä on paikoin oligotrofista silokalliokasvillisuutta. Alueen luonnontilaisuutta heikentävät avohakkuut ja auraukset.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Kohteen luontoarvot ovat säilyneet pääosin samanlaisina edelliseen selvitykseen verrattuna.

Laaskallio

Peruskarttalehti: 1044 12

Yhtenäiskoordinaatit: 67392:2451

Pinta-ala: 21 ha

Korkeus: 85 mpy, suhteellinen korkeus: 20 m

Yleiskuvaus:

Loivapiirteisenä kohoava granodioriittiselänne, joka rajautuu epämääräisesti ympäröivään metsämaastoon. Kallioalue ei erotu metsäisestä maisemasta, mutta hakkuiden takia avautuu kallion lakiosista näköaloja ympäröivään maastoon. Alue on topografisesti tasainen ja laakea, harvan rakoilun lohkomia kallio. Silokalliopinnat ovat kuitenkin karkeita ja epätasaisia. Laaskallion laella on kookas siirtolohkare, Hiidenkivi, jolla on kulttuurihistoriallista merkitystä. Biologisesti Laaskallio on hyvin tavanomainen kohde. Alueen metsät ovat pääasiassa havupuuvaltaisia kangasmetsiä ja niistä on suurin osa joko taimivaiheessa tai juuri hakattuja. Lakiosien kalliopaljastumilla esiintyy poronjäkäliköitä ja kalliotierasammalkasvustoja. Kasvillisuus on niukkalajista eikä vaateliasta lajistoa alueelta löytynyt. Alueen moninaiskäyttö on kärsinyt hakkuista merkittävästi. Alueelta on lyhyt matka Vajosuon aarnialueelle.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Ei merkittäviä muutoksia edelliseen selvitykseen verrattuna. Kesän 2004 inventoinneissa alueella havaittiin koirasmetso.

SUOT

Soidensuojeluohjelman kohteet

Karevansuo

Peruskarttaruutu: 1044 07

Valtatie 8:n itäpuolella Maskun, Ruskon ja Raision rajamailla sijaitseva Karevansuo tai Karevanrahka on mukana valtakunnallisessa soidensuojeluohjelmassa valtakunnallisesti merkittävänä kohteena. Yhtenäinen suoalue rajoittuu lännessä valtatie 8:aan (välissä kapea sekametsäkaistale) ja Rivieran hiekkakuoppiin. Pohjoispuolella alue rajoittuu vanhoihin sorakuoppiin ja asutukseen. Idässä suota reunustaa kallio ja havumetsä. Eteläpuolella suo vaihettuu eri vyöhykkeiden kautta korpimaiseen metsään.

Yleiskuvaus:

Karevansuo on tyypiltään lounaissuomalainen keidassuo ja kuuluu ns. Saaristo-Suomen keidassuovyöhykkeeseen. Suon keskiosissa on niukalti lyhytkortista nevaa, jonka kasvilajisto on tavanomaista. Silmäkenevaa, jossa esiintyy upottavia ja kautta vuoden märkiä silmäkkeitä on vain vähän. Silmäkenevan kasvillisuus on keskimääräistä vaateliaampaa. Lajistosta mainittakoon mutasara, pullosara, vaaleasara (hyvin vähälukuinen) ja pyöreälehtinen kihokki. Suon rehevyyttä osoittaa myös paikalla kasvava järviruoko. Suon avointa keskiosaa ympäröi leveä rämevyöhyke. Suurin osa rämeestä on harvakseltaan mäntyä kasvavaa varpurämettä. Suopursua kasvavaa isovarpurämettä on paikoin siellä täällä. Rämeen ja metsän raja on varsin leveä. Erityisesti suon länsireunalla on hyvin tiheitä ja kosteapohjaisia koivuviitoja ja paikoin jopa luhtamaisia alueita, joissa kasvillisuus on hyvin rehevää. Näillä paikoin pesimälinnuston tiheys on melko korkea. Suon reunan koivuvyöhykkeellä on pesinyt useana vuonna Lounais-Suomessa harvinainen pohjansirkku. Liito-oravan pesimäreiviiri ulottuu myös tälle alueelle.

Suohon rajoittuvat metsät ovat paikoin hyvin korpimaisia. Tervaleppää ja suursaniaisia kasvaa yleisesti suon reunametsissä. Suon keskiosa on ojitattomaa ja luonnontilaisena säilyntä. Suon reunametsiä on valitettavasti ojitettu ja ojitus on vaikuttanut myös suon kasvi- ja eläinlajistoon. Suo on selvästi kuivunut viimeisten vuosikymmenten aikana, tämä näkyy erityisesti suon keskiosan silmäkkeiden häviämisenä. Silmäkkeiden reunoilla kasvavia lajeja

kuten riippa- ja mutasaraa näkee nykyään parhaiten vanhojen umpeutuvien turpeenottokuoppien reunoilla.

Hoito- ja kehittämistarve:

Karevansuon kasvi ja eläinlajistosta ei ole olemassa systemaattista tuoretta selvitystä. Mahdollisimman tarkan selvityksen tekeminen antaisi paremman kuvan suon nykytilasta. Suon suurin uhka on kuivuminen ja siihen vaikuttavat syyt tulisi myös selvittää. Mikäli metsäojitus on syynä suon kuivumiseen tulisi ojien tukkimista ja veden kulun hidastamista harkita.

Luonnonsuojelullisten arvojen lisäksi Karevansuolla on tärkeä merkitys opetus- ja tutkimuskohteena (mm Turun yliopisto käyttää suota opetuskohteena). Alueen virkistyskäyttö on runsasta ja se on tehty helpoksi rakentamalla suon halki pitkospuureitti. Alueelle kannattaisi tehdä infotaulujen varaan rakennettu luontopolku, jota esim. lähiseudun koulut voisivat hyödyntää opetuksessaan.

Muutokset edelliseen selvitykseen verrattuna:

Karevansuo on umpeutumassa ja kohteen suoluontoon ja suolajistoon liittyvät arvot ovat heikentyneet. Kohde vaatii säilyäkseen pikaisen ennallistamissuunnitelman ja sen nopean toteuttamisen.

Rauhoitetut puut

Erityisesti 1960-luvulla oli tapana hakea rauhoitusta suurikokoisille tai erikoisen muotoiseksi kasvaneille puille. Osa näistä luonnonmuistomerkeinä rauhoitetuista puista toimii paikallisina nähtävyyksinä. Myös uusi luonnonsuojelulaki antaa mahdollisuuden yksittäisten puiden rauhoittamiseen, erityisesti mikäli puilla on maisemallista merkitystä.

Kesän 2004 selvityksessä ei tarkistettu kaikkien rauhoitettujen puiden nykytilaa. Yhtään Maskun alueen rauhoitettujen puiden rauhoituspäätöstä ei ole kumottu edellisen selvityksen jälkeen. Suurin osa rauhoitetuista puista on merkitty vanhaan peruskarttaan, mutta vain osa on merkitty suojelua osoittavalla kilvellä maastoon.

Kynnysmäen luutakuusi

Yhtenäiskoordinaatit: 672490:22805

Kustavintien ja Ohensaarentien tienhaarasta noin 100 m pellon laidassa sijaitseva luutakuusi on erittäin tuuhea ja muodoltaan säännöllinen. Nimensä kuusi on saanut erikoisesta kasvutavastaan. Runko on kaksihaarainen ja kaikki oksat haarautuvat toistuvasti kahteen yhtä paksuun haaraan. Luutakuusi sijaitsee maisemallisesti kauniilla pienellä peltosaarekkeella, matalan kallion ja pellon välissä. Luutakuusi on rauhoitettu 22.1.1964

Hujalan käärmemänty

Yhtenäiskoordinaatit: 672490:22677

Käärmemänty sijaitsee Hujalan tilan maalla, aivan Ohensaarentien varressa. Sen pitkät, lähes haarattomat oksat roikkuvat käärmemäisesti alaspäin. Neulasia on poikkeuksellisesti vain oksien kärjessä. Puu on kookas, korkeutta noin 22 m ja läpimitta rinnankorkeudelta 35 cm. Käärmemänty on rauhoitettu 31.3.1953.

Lellaisten kultamänty

Yhtenäiskoordinaatit: 672372:22579

Lellaisten kultamänty sijaitsee Lellaistentien varrella. Nimensä mänty on saanut neulasten kullankeltaisesta väristä. Kaikki neulaset ovat kärkiosistaan keltaisia ja sen väritys säilyy vuodesta toiseen. Puu on selvästi ympärillään kasvavia muita mäntyjä kitukasvuisempi ja keltaisempi. Kultamänty on rauhoitettu 22.1.1964

Höhtyrin tammi

Yhtenäiskoordinaatit: 672411:22473

Ohensaarella sijaitseva suuri vanha tammi, joka on hiljalleen osin keloutumassa ja osin lahoamassa. Puun ympärysmitta on rinnankorkeudelta noin 390 cm ja läpimitta 125 cm. Tammi sijaitsee aivan maantien varressa. Höhtyrin tammi on rauhoitettu.

Odensaaren tammi

Yhtenäiskoordinaatit: 672382:22476

Odensaaren Kirkkomäen eteläkärjessä sijaitseva tammijättiläinen, jonka ympärysmitta rinnankorkeudelta on 530 cm ja korkeus noin 22 m. Puun iäksi on arvioitu noin 500 vuotta. Tammi on rauhoitettu 4.8.1966.

Taipaleen tammi

Yhtenäiskoordinaatit:
672260:22396

Suurikokoinen tammi sijaitsee Taipaleen kylässä, Tamminiementien päässä, kesämökin pihanurmikolla. Tammen ympärysmitta rinnankorkeudelta mitaten on 546 cm, tosin tammi haarautuu tässä kohdin jo osittain. Tammi on rauhoitettu 4.8.1966.

Kelhoisten mänty

Yhtenäiskoordinaatit: 672242:22600

Niemenkulman Kelhoisissa, Jalamäen rinteellä kasvaa komea tuulenpesämänty. Männyn tuulenpesä on erittäin tiheäkasvuinen pallomainen kasvusto puun latvassa. Sijaintinsa ja kokonsa takia Kelhoisten mänty näkyy kauas. Männyn läpimitta on noin 41 cm ja pituutta noin 25 m. Tuulenpesä on poikkeuksellisen kookas, sen läpimitta on noin 4 metriä. Kelhoisten mänty on rauhoitettu 10.11.1965.

Kajalan kotakuusi

Yhtenäiskoordinaatit: 672142:22603

Niemenkulman Kajalan Iso-Kajalan pihalla, päärakennuksen takana sijaitseva suurikokoinen kuusi. Puu muodostaa pitkien, alas maahan asti riippuvien oksien alle kodan, jonka sisällä sopii reilusti seisomaan ja kävelemään puun ympäri. Oksat tavoittavat maan noin 3-4 metrin päässä rungosta. Kotakuusi on rauhoitettu 22.1.1964.

Malhon riippamänty

Yhtenäiskoordinaatit: 672383:22778

Karinkylässä, Malhon tilalla pellon laidassa sijaitseva tuuhea mänty. Lähes koko runko on oksainen ja oksien kärjet haaroittuvat normaalia kasvutapaa useammin, joten neulasiakin on tavallista enemmän. Riippamänty on rauhoitettu 4.8.1966.

Piuha-Irosen kuuset

Piuha-liroisissa Kustavintien ja rautatien välissä on kolme erillään kasvavaa rauhoitettua kuusta.

Yhtenäiskoordinaatit: 672277:23118

Metsikön pohjoisosissa on noin 8 metrinen kuusi, joka näyttää melko harsulta ja kitukasvuiselta. Sen oksat haaroittuvat toistuvasti useaan haaraan. Vaikka kuusi on haaroittumistapansa vuoksi poikkeuksellisen tiheä, neulasia on vähän. Puu lienee kuolemassa.

Yhtenäiskoordinaatit: 672256:23146

Lyhytneulasinen kuusi sijaitsee lähempänä rautatietä. Erityisesti alaoksien neulaset ovat poikkeuksellisen pienikokoisia. Puun haarat ovat pitkiä ja suikertavia. Puun ympärille on jätetty hakkuun yhteydessä suojapuustoa. Aluskasvillisuudessa kasvaa muutama lehtolaji mm. sini-voikko ja kevätlinnunherne.

Yhtenäiskoordinaatit: 672253:23138

Uudistushakkuualueen reunassa, pienen mäen päällä on korkea kuusi, jonka alaokset ovat normaalit, mutta yläokset ovat harvat ja osin käärmemäiset. Piuha-liroisen kuuset on rauhoitettu 22.1.1964.

Kaiturin tapionpöytäkuusi

Yhtenäiskoordinaatit: 673149:23705

Tapionpöytäkuusi on matala, päältä pöytämäinen ja tiheähaarainen. Yksi oksista on kuitenkin lähtenyt kasvamaan pöydän yläpuolelle erilliseksi latvukseksi. Tämä latvus kuitenkin katkesi kevättalvella 1993. Tapionpöytäkuusi sijaitsee Mulkkivuoren tilalla Kirkkovuoren metsäautotien lähellä. Tapionpöytäkuusi rauhoitettiin 2.10.1968. Puu on kuollut kesällä 1997, mutta rauhoituspäätöstä ei ole tiettävästi kumottu.

Osa Maskun kunnan alueella sijainneista luonnonmuistomerkinä rauhoitetuista puista on luontaisesti kuollut ja osa kokonaan hävinnyt. Vaikka puu kuolisikin, on se edelleen rauhoitettu, eikä sitä saa ilman rauhoituspäätöksen kumoamista poistaa.

Rauhoitetut puut jotka ovat varmasti kuolleet tai joita ei enää löytynyt :

- Taipaleen käärmeukuusi. Raumankarin niemessä kasvanut puu on kaatunut ja hävinnyt. Rauhoitettu 4.6.1960
- Syväsalon kuusi. Äijänmäessä sijaitseva kuusi on kuollut, mutta edelleen pystyssä. Rauhoitettu 4.6.1960.

Lehtojensuojeluohjelman mukaiset kohteet Maskussa

Lehtojensuojelutyöryhmä laati vuonna 1988 ehdotuksen valtakunnalliseksi lehtojensuojeluohjelmaksi. Tähän ohjelmaan sisältyi 424 lehtoaluetta, joiden yhteispinta-ala oli noin 4400 hehtaaria. Tämä on vain noin 2 % Suomen koko lehtoalasta.

Suojeluohjelman kohteet valittiin vuosina 1980- 1987 inventoitujen n.1800 lehtoalueen joukosta. Kultakin kasvillisuusvyöhykkeeltä pyrittiin valitsemaan kasvillisuudeltaan ja kasvisoltaan kaikkein edustavimmat erityyppiset lehdot. Eniten kohteita on Lounais-Suomessa sekä erityisten, ympäristöään rehevimpien ns. lehtokeskusten alueilla.

Lehtojensuojelutyöryhmä ehdotti, että ohjelma tulisi toteuttaa kymmenen vuoden aikana perustamalla ohjelmaan valituista lehdoista luonnonsuojelulain mukaisia suojelualueita. Samalla alueille tulisi laatia tarvittavat hoitosuunnitelmat.

Lehdolla tarkoitetaan havumetsävyöhykkeen metsäkasvillisuutta, jota luonnehtii maan ravinteisuuden suhteen vaateliäs ruoho- ja heinäkasvillisuus. Lehdon ja kangasmetsän olennainen ero on niiden maaperän rakenteessa. Tyypillinen lehtomaa on runsasravinteista, pintaosiltaan rakeista lehtomultaa, joka on vain lievästi hapanta. Kangasmetsille tyypillinen maan kerrosrakenne ja erityisesti hapan ja sitkeä kangashumus (karike) puuttuvat lehtometsistä.

Maskun merenpuoleisen alueen lehdot kuuluvat ns. tammivyöhykkeen eli hemiboreaalisen vyöhykkeen lehtoihin. Hemiboreaalilla vyöhykkeellä tarkoitetaan keskieurooppalaisten lehtimetsien ja boreaalisten havumetsien vaihettumisaluetta. Suomessa tammivyöhykkeellä lehtokasvillisuuden osuus metsämaasta on suurimmillaan. Tammivyöhykkeen uloin pohjoisreuna kulkee juuri Maskun lounaisosia viistäen mantereen ja saaristoalueen rajaa epämääräisesti noudattaen.

Valtakunnallisen lehtojensuojeluohjelmaan kuuluu neljä kohdetta Maskun alueelta. Yhtään valtakunnallisesti arvokasta kohdetta ei Maskussa ole, mutta kaikki mukaan otetut alueet ovat maakunnallisesti arvokkaita. Suurin osa Maskun alueen lehtojensuojeluohjelman kohteista jää Natura 2000 suojelurajauksen sisäpuolelle ja osa on jo aiemmin rauhoitettu. Kohteiden kuvaus käsitellään kuitenkin yhteneväisyyden vuoksi tässä kohdassa.

Laulaisten lehto

Peruskarttalehti: 1044:07

Yhtenäiskoordinaatit: 672398:2543

Yleiskuvaus:

Laulaisten lehto sijaitsee Ohensaareen vievän tien varressa aivan Lemun ja Maskun rajalla. Lauilaisten lehto kuuluu tammivyöhykkeen lehtoihin, mutta lehdon arvokkain osa on pääasiassa melko kuivaa heinävaltaista kallionaluslehtoa, jossa lehtotyyppi on lähinnä nuokkuhelmiikkätyypin lehtoa. Länsirinteeseen sijoittuvan lehdon valtapuuna on tammi. Pensaskerros on melko hyvin kehittynyt, valtalajeina taikinanmarja ja lehtokuusama. Aluskasvillisuuden lehtolajistoon kuuluu mm. sinivuokko, valkovuokko, kielo, valkolehdokki, lehtoarho ja kevätlinnunherne. Lauilaisten lehto rajoittuu pohjoisessa karuun kallioon. Lehtoalueen itäosa on tammivaltaista rinnelehtoa, jossa aluskasvillisuus on länsiosaa lajirikkaampaa. Pensaskerros valtalajeina ovat edelleen taikinanmarja ja lehtokuusama. Putkilokasvisto on sekoitus tuoreen kankaan ja lehdon lajistoa. Paikalla kasvaa mm. kivikkoalvejuuri, syyälinnunherne,

haisukurjenpolvi, lehtonurmikka, kalliokieli, kieli ja aho-orvokki. Itäpuolen lehto vaihtuu pohjoiseen mentäessä havupuuvaltaiseksi sekametsäksi.

Alueen linnustoa ei ole systemaattisesti kartoitettu. Paikalla pesii mm. uuttukyyhky ja mustapääkerttu. Alueella asustelee myös lehtopöllö, joka pesinee jossain alueen tammenkolossa.

Laulaisten lehto kuuluu Lemun lehdot nimiseen Natura-alueeseen.

Odensaaren kirkkomäen lehto

Peruskarttalehti: 1044:07

Yhtenäiskoordinaatit: 672382:2476

Yleiskuvaus:

Odensaaren lehto sijaitsee Halkkoaukon itäpuolella, noin kilometri Hirvijoen suusta kaakkoon. Itse lehtoalue sijaitsee kuivan kalliosaarekkeen reunoilla. Kalliosaarekkeen keskiosa on asuttua pihapiiriä. Lehto kuuluu tammivyöhykkeeseen ja valtapuuna on sen mukaisesti tammi. Tammen lisäksi saarekkeen puustoon kuuluu mänty, rauduskoivu, haapa, tuomi ja pihlaja. Lehtoreunuksen pensaskerros on hyvin kehittynyt, Pähkinäpensas, lehtokuusama ja taikananmarja muodostavat pensaskerroksen valtalajiston. Myös tuomi on paikoitellen runsas. Aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu muutama vaateliäs lehtolaji kuten, mustakonnanmarja ja keväinen linnunherne. Muukin kasvillisuus on tyypillistä lehtolajistoa. Paikalla kasvaa mm. kivikkoalvejuuri, lehtonurmikka, lehtoarho, sinivuokko, valkovuokko, haisukurjenpolvi, aitovirna, syylälinnunherne, valkolehdokki, metsäruusu. Paikalla kasvavat keltamo ja kyläkellukka viittaavat kulttuurivaikutukseen.

Eläimistö:

Alueen linnustoa ei liene systemaattisesti laskettu. Lajistoon kuuluu kuitenkin mm: lehtopöllö, uuttukyyhky, satakieli ja mustapääkerttu.

Muuta:

Osin lehdon keskellä sijaitseva talo sopii alueen maisemaan hyvin ja alueen ympäristö on säilynyt melko luonnontilaisena. Odensaaren saarekkeen reunassa kasvaa rauhoitettu Odensaaren tammi.

Päivärinteen tammi-pähkinälehto

Peruskarttalehti: 1044:04

Yhtenäiskoordinaatit: 672244:2544

Yleiskuvaus:

Päivärinteen lehto sijaitsee Ohensaarentien varrella noin 600 metriä Suutaraukosta pohjoiseen. Lehto on kuiva, kivikkoinen tammilehto, jota pellot ympäröivät. Tien puolella lehto rajautuu asumattomaan taloon, jonka pihapiirissä on villiintynyt omenatarha. Päivärinteen lehdon valtapuina ovat tammet, mutta vain osa niistä on kookkaita. Suurin osa tammista on melko nuoria, halkaisijaltaan vain parikymmenttisiä. Pensaskerros on paikoin hyvin runsas, valtalajeina pähkinäpensas, lehtokuusama ja taikinanmarja. Aluskasvillisuuden valtalajit ovat lehtolajeja, mutta lehdon reunan kuivalla pellonpientareella kasvaa myös ketolajeja. Kevät-esikko, sinivuokko, valkovuokko, tesma ja lehtonurmikka kuuluvat lehdon putkilokasvilajistoon. Pellonreunan pieniltä ketolaikuilta löytyy mm. ahomatara, syylälinnunherne, aivotirna, kalliokieli, kissankäpälä ja mäkikaura.

Kohde kuuluu Lemun lehdot nimiseen Natura-alueeseen.

Muuta:

Varsinainen lehtoalue on hyvin pienialainen, mutta lehdon arvoa lisää runsas tamentaimien määrä. Useimmissa muissa lähiseudun tammimetsissä taimien määrä on rusakoiden ja hirvieläinten runsaudesta johtuen yllättävän pieni.

Nyynäisten luonnonhoitometsä

Peruskarttaruutu: 1044:04

Yhtenäiskoordinaatit: 672460:2475

Yleiskuvaus:

Nyynäisten luonnonhoitometsä ei kuulu Maskun kuntaan, vaikka pellot sen ympärillä kuuluvatkin. Lemun kuntaan kuuluva rauhoitettu tammilehto on metsähallituksen isännöimä ns. luonnonhoitometsä, jossa voidaan esim. suorittaa hakkuita, raivausta tai istutuksia, kunhan alueen erityispiirteet huomioidaan. Nyynäisten luonnonhoitometsä on varsin yhtenäinen lehtoalue, joka pohjoisessa rajoittuu jyrkkärinteiseen avokallioon. Kallion eteläpuolinen rinne

on rehevää tammi- ja lehmuslehtoa. Alueen keskellä on vanha peltolaikku, jonne on istutettu saarneja. Tammi kasvaa koko alueella ja eri ikäluokkia on runsaasti. Lehdon arvoa lisää lehmuksen runsaus. Lehtoalueen koillisreunaan on myös istutettu lehmusta. Pensaskerros on paikoitellen hyvin kehittynyttä, valtalajeina ovat lehtokuusama ja taikananmarja. Aluskasvillisuus on tyyppillistä tammilehdon lajistoa: sinivuokko, valkovuokko, keväinen linnunherne, kevätesikko ja pikkukäenrieska. Lehdon reunoilla ja lehdon sisäosien kuivilla paikoilla kasvaa muutama ketolaji, joista mainittakoon syyllälinnunherne, aivotvirna, aho-orvokki, ahomatara ja kalliokieli. Lehdon sammallajistoa ei ole tutkittu tarkemmin, mutta paikalla kasvaa mm. palmusammal. Sienilajistoon kuuluu tammimetsien lajeja, kuten rikkikäpää.

Alueen linnusto selvitettiin metsähallituksen toimesta 1990-luvun alkupuoliskolla. Pesimälinnustoon kuuluu mm. lehtopöllö, satakieli, mustapääkerttu ja kultarinta. Alueella pesii tai siellä tavataan säännöllisesti myös pikkutikka ja harmaapäätikka. Lehdon kuuluvimmat linnut ovat naakkoja, joita pesii tammenkoloissa noin 10 paria vuosittain. Nyynäisten lehto on linnustollisesti Maskun arvokkaimpia kohteita.

Nyynäisten lehto kuuluu Lemun lehdot nimiseen Natura-alueeseen. Alueelle on Metsähallituksen toimesta laadittu käyttö- ja hoitosuunnitelma. Osa lehdosta on tarkoitus avata puustoa raivaamalla.

Lellaisten pappilan tammikko

Peruskarttalehti: 1044 04

Yhtenäiskoordinaatit: 67235: 2264

Yleiskuvaus:

Maskunjoen varrella, peltoaukean keskellä sijaitseva tammisaareke. Pienellä kummalla kasvaa suuria tammia ja niiden alla on hyvin monilajinen aluspuusto, jossa haapa, koivu, raita, pihlaja ja tuomi vuorottelevat valtapuina. Pensaskerros on hyvin kehittynyt ja sen lajistoon kuuluu mm. taikananmarja, lehtokuusama ja kataja. Paikalla kasvaa myös kookkaita orjanruusuja. Aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu kuiville lehdolle tyyppillisiä lajeja, kuten kalliokieli, syyllälinnunherne, särmäkuisma, ahomatara ja ahomansikka ja sormisara. Muista lajeista mainittakoon kalliolla kasvavat iso- ja keltamaksaruoho ja kosteassa nurkassa kasvava kalvassara. Kohteen kevätlajistoon kuuluu vähälukuisina esiintyvät tesmayrtti ja pystykiurunkanus. Alueella on jonkin verran lahoavaa

lehtipuuta. Saarekkeesta on joskus aiemmin kaadettu suuria tammia (kantojen läpimitta noin metri).

Hoitotarve:

Tammen taimia tulisi suosia alueen hoidossa. Havupuut tulee poistaa jo taimivaiheessa, samoin koivut. Lahoavaa puuainesta tulee säästää monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Muita arvokkaita luontokohteita

Karevanlammen lintuvesi

Peruskarttalehti: 1044 07

Yhtenäiskoordinaatit: 67240 2340

Maskun Rivieran uimakuoppien itäpuolella sijaitseva Karevanlampi on soranoton seurauksena syntynyt avovesialue. Suokullan reitti kulkee aivan järven eteläreunaa pitkin ja sen varrelta on mahdollista havainnoida lammen linnustoa. Lammen pesimälinnusto on melko runsas ja lajistoon kuuluu muutama harvinaisempikin laji. Pesimälinnuston arvo kasvoi paikalle asettuneen naurulokkikolonian myötä. Nyt järvellä pesii pieni naurulokkiyhdyksunta. Lokkilinnusta paikalla pesii myös muutama kalalokki sekä myös selkälokki, joka pesi paikalla onnistuneesti ainakin kesällä 2003. Suuresti vähentynyt selkälokki pesi lammella ensi kertaa kesällä 1999, vaikka vanhoja lintuja on paikalla ollut jo useita vuosia. Maskun hiekkakuopilla saalistelee myös kalatiiroja, jotka mahdollisesti pesivät alueella. Karevanlammen pesivään vesilinnustoon kuuluu ainakin sinisorsa, tavi, telkkä, tukkasotka ja mustakurkku-uikku, joita pesii koko hiekkakuoppien alueella noin kymmenkunta paria. Kesäisin ja muuttoaikoina on paikalla mahdollista tavata muitakin vesilintuja joutsenista alkaen. Syksyisin paikalle kerääntyy isokoskeloita kalastamaan lampien ylitieheitä ahvenkantaa. Kahlaajista tavallisin pesimälintu on rantasipi, joita tapaa lähes joka kuopalta. Metsäviklokin pesii vuosittain rauhallimpien kuoppien ympäristössä. Pikkutylli pesii alueella usean parin voimin. Kadonneisiin pesimälajeihin kuuluu törmäpääsky, joka hiekkakuoppien maisemoinnin yhteydessä menetti aiemmat pesimätörmänsä. Vielä 20 vuotta sitten paikalla oli koko Varsinais-Suomen suurimmat yhdyskunnat. Pesimättömiä törmäpääskyjä näkee toki kuoppien yllä saalistelemassa koko kesäajan. Harvalukuisen kehräjän voi nähdä saalistelemassa veden yllä hämärissä. Maskun hiekkakuoppien alueella pesinee joka vuosi muutama kehräjäpari. Kurki pesii säännöllisesti Karevanlammen ympäristössä ja alueella esiintyy pesivän parin (parien?) lisäksi pesimättömiä nuoria kurkia.

LUONTO -JA LINTUDIREKTIIVILAJIT

Euroopan Unionin Luonto- ja Lintudirektiivien lajilistat uhanalaisista eläin- ja kasvilajeista ovat pohjana eri suojeluohjelmien, kuten Natura-alueiden valinnassa. Myös uusi Luonnon-suojelulaki ja Metsälaki ovat huomioineet nämä ns. direktiivilajit. Lajilistat on laadittu ajatellen lajin koko maailmankantaa ja siksi jokin direktiivilaji saattaa olla jossakin Euroopan maassa jopa yleinen, vaikka se Euroopan mittakaavassa olisikin harvinainen.

Seuraavassa osassa käydään eliöryhmittäin läpi direktiivilajit ja kustakin Maskun kunnan alueella esiintyvistä lajista esitetään arvio tai tieto sen populaation koosta ja annetaan koordinaattitieto esiintymispaikoista.

Nisäkkäät

Liito-orava (Pteromys volans)

Liito-oravaselvitys

Johdanto

Liito-orava kuuluu EU:n Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on siten erityisesti suojeltu laji koko EU:n alueella. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Rassi ym.2001) laji kuuluu luokkaan vaarantuneet (VU). Suomen liito-oravapopulaation kokoa on vaikea tarkasti selvittää, mutta seurantatutkimusten perusteella laji näyttää taantuneen viimeisen vuosikymmenen aikana jopa 30 %. Liito-oravan suojelustatus on vahva, sillä Luontodirektiivin 12 artiklan I kohta edellyttää, että lajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei hävitetä eikä heikennetä. Alueellinen ympäristökeskus voi kuitenkin myöntää poikkeamislupaa, mikäli lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Käytännössä ei poikkeamislupaa myönnetä

kuin kansallisesti merkittäviin hankkeisiin.

Käytetyt menetelmät

Liito-oravaesiintymien selvittäminen suoritettiin jätöshavainnointimenetelmällä. Liito-oravan keltaiset jätökset on helppo havaita talvisaikaan ja jätösten sijoittumisen perusteella on mahdollista rajata karttaan alue, jossa liito-oravat liikkuvat. Jätöshavaintojen lisäksi on tärkeä selvittää lajin käyttämät kolopuut, jotka voivat olla joko pesäkoloja tai päivälepopaikkoja. Kolmas havainnointikeino ovat lajit puihin jättämät virtsamerkit, joiden havaitseminen edellyttää kuitenkin tarkkaa silmää.

Liito-oravaesiintymien etsintä on helpointa ja samalla tarkinta kevättalvella, jolloin esiintymälläan oleskelevien liito-oravien jätökset kertyvät sulavan lumen pinnalle helposti havaittaviksi jätöskasoiksi. Keski- ja loppukesän umpeutuneen kasvillisuuden keskeltä jätösten

löytyminen saattaa olla erittäin hankalaa. Lisäksi jätökset hajoavat kesällä varsin nopeasti ja luultavasti liito-oravat liikkuvat talveen verrattuna laajemmalla alueella.

V. 2004 Maskun alueella asutuiksi todetut ja inventoidut liito-oravan elinympäristöt

Jonkkustentien liito-oravareviiri

Maallikkohavaintojen perusteella jo pitkään asuttuna ollut liito-oravaesiintymä, joka tuli vi-ranomaisten tietoon kuitenkin vasta keväällä 2004. Kohde inventoitiin huhti- toukokuussa 2004 ja 1.6.2004. alueelle tehtiin katselmus Lounais-Suomen ympäristökeskuksen toimesta. Katselmukseen osallistui myös maanomistajan ja kunnan edustajat.

Esiintymä sijoittuu Jonkkustentien eteläpuolelle ja se rajautuu pohjoisosiltaan Jonkkus-tentiehen. Eteläosiltaan esiintymä rajautuu talojen pihapiireihin. Jätöshavaintojen perusteella reviiri on hyvin selvärajainen eikä esim. Jonkkustentien pohjoispuolella havaittu liito-oravan jätöksiä tai muita merkkejä lajin oleskelusta. Lajin pesä- ja levähdyspaikat sijaitsevat aivan Jonkkustentien varrella kasvavissa kookkaissa haavoissa, joissa on useita palokärjen vanho- ja pesäkoloja. Jätöshavaintojen perusteella esiintymän tärkeimmät ruokailupuut sijaitsevat esiintymän eteläreunan kuusikon sisällä ja reunoilla, jossa kasvaa sekä haapaa, pihlajaa että rauduskoivua.

Laji myös lisääntyi kohteella kesällä 2004, sillä heinäkuussa kohteella tehtiin näköhavain-to nuoresta, vielä keskenkasvuisesta liito-oravasta. Myös paikalliset asukkaat ovat tehneet useita näköhavaintoja alueen liito-oravista.

Piuhan liito-oravaesiintymä

Hyvin epäselvärajainen liito-oravaesiintymä, joka sijoittuu osaksi lehtipuuvaltaiseen metsän-reunaan ja osaksi talojen pihapiireihin. Kohteelta löytyi keväällä 2004 runsaasti liito-oravan jätöksiä, mutta sopivaa pesäpuuta ei alueelta löytynyt. Laji saattaa pesiä omakotitalojen pi-hojen linnunpöntöissä. Koska liito-oravan jätöksiä havaittiin laajalla alueella, on esiintymä rajattu kartassa hyvin laajaksi. Mikäli alueelle suunnitellaan rakentamista tai muuta puustoa muuttavaa maankäyttöä, on esiintymä inventoitava uudelleen.

Kankaisten saniaiskorven esiintymä

Maskun golfkentän vieressä sijaitseva liito-oravaesiintymä, joka ei ollut asuttu edellistä selvitystä tehtäessä. Ensimmäiset havainnot alueen liito-oravista tehtiin v. 2001. Kohteen valtapuu on kuusi, mutta myös rauduskoivua ja tukkipuuluokkaa olevia tervaleppiä on runsaasti. Pensaskerros on varjostuksen vuoksi niukkaa, mutta tuomi, lehtokuusama ja korpipaatsama kuuluvat lajistoon. Ke-väällä 2004 liito-oravan jätöksiä havaittiin laajalla alueella golfkentän ja viereisen pellon välisellä metsäkaistaleella. Pesäkoloa ei löydetty, mutta alueella on lajille sopivia kolopuita.

Maskun ”Esson” esiintymä

Valtatie 8 varteen sijoittuva esiintymä, joka on mahdollisesti samaa populaatiota Maskun kunnanviraston esiintymä. Liito-oravan jätöksiä havaittiin huoltoaseman eteläpuolisella met-säkaistaleella valtatie kummallakin puolen. Jätöksiä oli runsaimmin valtatie itäpuolella n. 20 m etäisyydellä tienreunasta. Paikalla on mitä ilmeisimmin liito-oravan tienylityspaikka, sillä jätöksiä löytyi runsaasti myös aivan tienreunuspuidista. Pesäkoloja ei alueella havaittu ja onkin todennäköistä että liito-orava pesivät viereisten omakotitalojen pihapöntöissä. Alueelta on ilmoitettu myös maallikkohavaintoja pihapöntöissä asustelevista liito-oravista ja pesimä-havainto on alueelta tehty. Ylityspaikan kohdalta on myös löytynyt auton alle jäänyt aikuinen liito-orava v. 2002.

Esiintymä sijaitsee kapealla metsäkaistaleella ja mitä ilmeisimmin se ulottuu myös lähiseu-dun omakotitalojen pihoihin. Jotta liito-oravaesiintymä ja yksilöiden tienylityspaikka säilyisi-vät, metsäkaistaleen hakkuista tulisi luopua. Valtatie 8 leventämishankkeen suunnittelulle ja toteutukselle esiintymä on vaativa ja edellyttää mahdollisesti poikkeuslupaa liito-oravaesiin-tymän heikentämiseen.

Kunnanviraston pohjoispuolinen esiintymä

Aivan kunnanviraston pohjoispuolella sijaitseva elinvoimainen liito-oravaesiintymä. Esiintymä havaittiin kevään 2004 inventoinneissa, mutta osa kohteesta ehdittiin hakata rakennuksen tieltä ennen kuin tieto esiintymästä saapui viranomaisille. Hakkuiden seurauksena pesäpuu tuhoutui ja 1-2 vielä keskenkasvuista poikasta menehtyi. Jäljellä oleva metsäkaistale on vankkaa sekametsää ja tyypillistä liito-oravaympäristöä. Esiintymä inventoitiin useasti syksyn 2004 aikana ja paikalla asusti jätösten perusteella 1-2 liito-oravaa. Vaikka jäljellä oleva metsäkaistale on melko pienialainen, on siltä yhteys laajempiin metsäkuvioihin ja suurta lehtipuuta kasvaviin pihoihin, joten kohdetta voi edelleen pitää elinkelpoisena liito-oravaympäristönä. Kohteella on lisäksi ainakin yksi liito-oravan pesäpaikaksi sopiva luonnonkolo.

Kairisten liito-oravaesiintymä

Aivan valtatie 8:n varrella Kairisiin menevän tien varrella sijaitseva liito-oravaesiintymä, jonka ympäristökeskus rajasi syksyllä 2004. Kohde löytyi keväällä 2004 valtatie 8 parantamishankkeen maastaselvityksissä, jolloin alueella havaittiin runsaasti liito-oravan jätöksiä. Kohteelta ei kuitenkaan löytynyt selvää pesäkoloa, jossa liito-orava olisi kyennyt lisääntymään.

Kohteen ympäristössä suoritettiin hakkuita eikä jäljellä oleva metsälohko ole todennäköisesti enää elinkelpoinen liito-oravan lisääntymisympäristöksi.

Pakaistentien varren esiintymät (3)

Liito-oravan jätöksiä löytyi kolmelta eri alueelta Pakaistentien varrelta. Kaikki jätöshavainnot, joita oli paikoin hyvin runsaasti, tehtiin pellonreunushaavikoista. Koska jätöksiä havaittiin hyvin laajalla alueella, esiintymät rajattiin kartalle pistemäisenä tietona. Alueella on useita liito-oravalle sopivia pesäkoloja. Mikäli alueelle suunnitellaan rakentamista, tulee rakentamispaiikkojen liito-oravatilanne selvittää.

Karevansuo

Kauan tunnettu reviiri, jolta on liito-oravahavaintoja myös tältä vuodelta.

Yhtenäiskoordinaatit: 67235 2336

Vilumaa

Pitkään tunnettu liito-oravareviiri hienossa tervaleppänotkossa. Alue on metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Reviiri oli asuttu kesällä 1999 ja alueelta löytyi jätöksiä myös keväällä 2004.

Yhtenäiskoordinaatit: 67280 2351

Lankila

Vahvasti pesivään yksilöön viittaava havainto sopivassa ympäristössä. Alueella on sopivia kolopuita runsaasti ja muutenkin alue on tyypillistä liito-oravamaastoa. Alueelta löytyi liito-oravan jätöksiä myös keväällä 2004, mutta vain muutaman puun alta.

Yhtenäiskoordinaatit: 67286 2360

Kiuksvuori

Pitkään asuttuna ollut reviiri Kiuksvuoren juurella, aivan asutuksen vieressä. Paikalla on tehty runsaasti näköhavaintoja poikueista ja yksittäisistä liito-oravista. Alue on sen verran laaja että pareja saattaa olla kaksikin. Liito-oravan jätöksiä havaittiin alueella runsaasti myös keväällä 2004.

Yhtenäiskoordinaatit: 67299 2342

Suurpedot

Karhu (*Ursus arctos*)

Karhu ei toistaiseksi kuulu Maskun vakituiseen faunaan, vaikka lajista on muutama yksittäishavainto tehtykin. Alueen metsät ovat liian pienialaisia ja rauhattomia lajin vakituiseen esiintymiseen.

Ilves (*Lynx lynx*)

Karhun tavoin harvinainen läpikulkija, joka kyllä saattaisi Maskun syrjäkulmilla pesiäkin. Laji viihtyy kallioisissa metsämaastoissa, mutta saalistaa erityisesti peltojen reunametsissä, jossa sen saaliseläimet liikkuvat. Alkupalvesta 2004–2005 lajista tehtiin varmistamattomia havain- toja Maskun alueelta.

Saukko (*Lutra lutra*)

Saukosta tehdään havain- toja lähes vuosittain Hirvijoen ja Maskunjoen alueelta. Laji on ha- vaittu myös Rivieran hiekkakuopilla. Pesimähavain- toja ei lajista ole alueelta kuitenkaan tiet- tävästi tehty.

Linnut

Maskussa pesii vakituisesti 16 Lintudirektiivin liitteeseen I kuuluvia lajeja. Lisäksi muutama listan laji on satunnainen pesijä. Osa direktiivilajeista on Suomessa kohtalaisen yleisiä, vaik- kakin niiden maailmankanta on pieni tai nopeasti taantuva.

Maskussa esiintyvät Lintudirektiivin liitteen I lajit

Mustakurkku-uikku (*Po- diceps auritus*) 15 paria

Rivieran alueen hiekkakuopil- la pesii vahva kanta. Hyvinä pesimävuosina kanta saattaa olla lähellä 15 paria. Laji voi pesiä hyvinkin pienissä lam- mikoissa, mutta on pesimä- aikana melko arka häirinnälle ja puuttuu siksi esim. Rivieran uimalammikolta.

Mehiläishaukka (*Pernis apivorus*) 1 pari

Pesineee vuosittain Maskun syrjäisillä metsäalueilla. Pesimäaika- na laji on hyvin hiljainen ja vaikeasti havaittava. Laji suosii pesimäympäristönään tiheitä ja varttuneita kuusimetsiä.

Pyy (*Bonasa bonasia*) 15–30 paria

Melko yleinen pesimälintu Maskun alueella, mutta puuttuu lähes kokonaan kuivista kallio- maastoista, joita Maskussa on suhteellisen paljon. Lajin kanta ollut aiemmin luultavasti paljon suurempi.

Metso (*Tetrao urogallus*) 1-3 paria?

Pesineee muutaman parin voimin Maskun syrjäkulmilla, mutta poikuehavain- toja lajista ei liene tehty enää vuosikausiin. Lajin kanta on Etelä-Suomessa taantunut voimakkaasti viimeisinä vuosikymmeninä. Kesän 2004 inventoinneissa laji havaittiin vain Kurjenrahkan kansallispuis- ton alueella.

Ruisräikkä (*Crex crex*) 0-5 paria

Tavataan vuosittain, mutta pesimistä ei ole varmistettu vuosikymmeniin. Ei havaittu Maskussa kesällä 2004 lainkaan. Laji runsastui Suomessa 1990-luvun loppupuolelta alkaen nopeasti ja aiempi pieni pesimäkanta nousi tuhansiin pareihin. Kesällä 2004 laji oli jälleen harvalukuisen koko maassa. Laji viihtyy heinäpelloilla ja nurmilla, joita Maskussa on niukasti.

Kurki (*Grus grus*) 5-10 pari

Pesii vuosittain Kurjenrahkalla ja nykyisin myös Karevansuolla, jossa laji on pesinyt onnistuneesti viime vuosina. Lajista on pesimähavaintoja myös Kajamonvuoren viereiseltä lammelta.

Kalatiira (*Sterna hirundo*) 2-3 paria

Pesineee muutaman parin voimin Maskun hiekkakuoppien alueella. Myös merialueella pesiviä kalatiiroja käy saalistelemassa Rivieran alueen lammikoilla säännöllisesti

Huuhkaja (*Bubo bubo*) 2-3 paria

Maskun alueella pesii useita pareja vuosittain. Muninta- ja haudontavaiheessa laji on erittäin arka häirinnälle. Huhti - toukokuussa liikkumista pesimäyrkänteiden läheisyydessä tulee välttää. Lajin pesiminen tulee huomioida esim. suunnistuskilpailuja järjestettäessä. Pesimäpaikkojen sijainti on lajin häiriöarkuuden takia pidettävä salaisena.

Varpuspöllö (*Glaucidium passerinum*) 5-15 paria

Muutamia pareja pesii vuosittain Maskun alueella. Laji on runsastunut Suomessa viime vuosina ja on luultavasti paljon luultua yleisempi. Vakituksia reviirejä on mm Karevansuon, Kurjenrahkan ja Vilumaan alueella. Pesii samankokoisissa koloissa kuin liito-orava ja muutenkin lajit löytyvät usein samantyyppisistä maastoista. Laji on siirtynyt käyttämään myös sitä varten suunniteltuja erikoispönttöjä.

Helmipöllö (Aegolius funereus) 0-15 paria

Hyvinä myyrävuosina helmipöllö on tavallinen pesimälintu Maskunkin alueella. Huonoina myyrävuosina sen sijaan puuttuu kokonaan Maskun pesimälinnustosta. Kunnan alueelle on ripustettu runsaasti lajille sopivia pesäpönttöjä, sillä talousmetsissä on niukasti lajille sopivia luonnonkoloja.

Kehräjä (Caprimulgus europaeus) 5-10 paria

Taantuva laji, jonka vähenemisen syyt ovat osin epäselviä. Liikenne tappaa melkoisen osan poikasista, jotka mielellään laskeutuvat öisin lämpimälle asfaltille lepäilemään. Maskussa lajin tapaa useimmiten kuolleena valtatie kahdeksalta Rivieran kohdalta. Laji viihtyy kuivilla mäntykankailla ja Maskussa erityisesti Kankaisten- Rivieran välisellä alueella. Paikalla pesinee vuosittain 2-4 paria. Toinen pesimäkeskittymä löytyy Ohensaaren alueelta, jossa pesi muutama pari. Yksittäisiä kehrääjiä kuulee vuosittain myös muualla Maskun alueella.

Vakituiset reviirit (koordinaatit noin suunnilleen, koska reviirit laajoja)

Riviera: 67255 2320 ja 67246 2326

Ohensaari: 67230 2256

Harmaapäätikka (Picus canus) 2-5 paria

Pesimäkantaa vaikea arvioida, mutta pesii säännöllisesti muutaman parin voimin tammivyöhykkeellä. Voi pesiä myös lehtojen ulkopuolella sekametsissä, jolloin suosii haavikoita pesimäreviirinä. Laji vieraillee säännöllisesti myös talviruokintapaikoilla. Kesän 2004 inventoinneissa Laji tavattiin Kankaisten kartanon pihapiirissä ja Rivieran alueella.

Palokärki (Dryocopus martius) 5-10 paria

Helposti havaittava tikkalintu, jonka reviirit ovat useiden neliökilometrien suuruisia. Maskun alueella laji pesii mieluusti suurten kallioiden reuna-alueilla. Hakkaa mieluiten pesäkolonsa haapaan, mutta kallioilla usein myös terveeseen mäntyyn. Pesimäkanta on kärsinyt laajoista aukkohakkuista, mutta ei niin paljon kuin muut lahpuusidonnaiset tikkalinnut. Tavataan kaikkialla Maskun alueella, jossa on riittävän suuria metsäkuvioita.

Kangaskiuru (Lullula arborea) 5-10 paria

Laji, jonka kanta Suomessa ja muuallakin Euroopassa on nopeasti vähentynyt. Suosii puoliavointa maastoa, kuten laajoja kallioalueita ja hiekkakuoppia pesimäympäristönään. Rivieran alueella vakituinen pesimälintu, mutta pesii Maskussa muuallakin. Rivieran alueella on havaittu joinakin vuosina jopa 5 paria. Rivieran alueen pesimäkeskittymä on Lounais-Suomen elinvoimaisimpia.

Vakituisia reviirejä:

Riviera: 67246:2336 ja 67248:2341 3-5 paria kesällä 2004

Kankainen: 67259:2321 1 pari kesällä 2004

Humikkala: 67261:2342 2-3 paria kesällä 2004

Ristivuori: 67224: 2292 2 paria kesällä 2004

Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*) 10- 20 paria

Pikkulepinkäinen on vähälukuinen pesimälintu Maskun alueella. Laji suosii lämpimiä, puoliavoimia pensaikkomaastoja, mutta voi pesiä myös hakkuuaukeiden taimikoissa. Laji kuitenkin karttaa yhtenäisiä metsiä, samoin kuin tehoviljeltyjä peltoaukeita. Häirinnälle arka laji, jonka pesintä epäonnistuu usein asutuksen lähistöllä.

Peltosirkku (*Emberiza hortulana*) 10–15 paria

Laji on edelleen säännöllinen pesimälintu Maskun peltoaukeilla, mutta vähentynyt huomattavasti edelliseen laskentaan verrattuna. Karttaa kaikkein pienimpiä peltoja, mutta ei pärjää myöskään kaikkien laajimmilla peltokuvioilla. Pesimäkanta on vähentynyt koko Euroopassa ja on hävinnyt laajojen alueiden pesimälinnustosta kokonaan.

Hyönteiset

Maskun alueen hyönteisfauna tunnetaan huonosti, eikä julkaistua tietoa alueen hyönteislajistosta juurikaan ole. Turun Yliopiston eläinmuseossa on keräystietoja joistakin lajeista. Karevansuon alueella luultavasti elelee useampikin harvinainen hyönteislaji. Maskun harvoissa tammivyöhykkeen lehdissä elelee varmasti myös Suomessa harvinaisia eteläisiä lajeja. Valtakunnallisessa uhanalaisrekisterissä on niukasti tietoja Maskun alueen uhanalaisista selkärangattomista.

Putkilokasvit

Maskun kasvisto tunnetaan varsin tarkasti. Erityisesti asutun alueen ja kulttuuriympäristön kasveja on tarkasti inventoitu. Maskulainen luonnonharrastaja Tarmo Virtanen on inventoinut melkoisen osan Maskun alueesta ja alla oleva luettelo Maskun harvinaisista ja harvalukuisista lajeista perustuu suureksi osaksi hänen havaintoihinsa. Lista on valittu vain sellaiset lajit joiden esiintymispaikan suojelu olisi suotavaa. Tulokaslajit on jätetty pois listalta muutamaa lajia lukuun ottamatta. Uhanalaisten tai huomionarvoisten lajien kasvupaikat tarkastettiin useimpien lajien osalta kesällä 2004.

Ketoneilikka (*Dianthus deltoides*)

Valtakunnallisessa uhanalaistarkastelussa (Rassi ym.2001) vaarantuneeksi (VU) luokiteltu ketoneilikka kasvaa edelleen melko yleisenä Maskun perinnebiotoopeilla. Lajin voi löytää pieniltäkin ketolaikuilta ja jopa talojen pihoilta. Laji ei kasva kuitenkaan missään kovin runsaana ja ilman ketoalueiden säännöllistä hoitoa ketoneilikka tulee edelleen taantumaan.

Isovesirikko (Elatine alsinistrum)

Vesikasvi, joka on suuresti harvinaistunut viime vuosina. Laji kasvaa Rivieran uimakuopan itäreunalla.

Säilynee paikalla mikäli ympäristö ei kovin paljon muutu. Laji on esiintymisessään oikullinen eikä sitä ehkä siksi havaittu kohteella kesällä 2004.

Ketomaruna (Artemisia campestris)

Sisämaassa harvinainen muinaislaji, joka kasvaa Muuntajanmäellä hyvin runsaana. Mäki on mukana valtakunnallisessa perinnemaisemaselvityksessä. Muualta Maskusta lajista on vain yksittäishavaintoja.

Kotkansiipi (Matteuccia struthiopteris)

Komea suursaniainen, joka on Maskun kunnan alueella hyvin vähälukuinen. Tiedossa on vain yksi kasvupaikka, joka sekoin on osin tuhoutunut metsänhakkuissa. Karevanonjan saniaislehto, jossa kotkansiipeä esiintyy, on metsälain suojelema erityisen tärkeä elinympäristö ja kohde on huomioitava metsänkäsittelytoimenpiteitä suunniteltaessa.

Tähkätädyke (Veronica spicata)

Maskun tunnuskasvi, jonka esiintymät ovat keskittyneet Naantalin ja Maskun rajamaille. Lajin levinneisyys Lounais-Suomessa liittyy keskiaikaiseen meriliikenteeseen. Tunnetut esiintymispaikat sijaitsevat Naantaliin menevän tien laidealueilla ja Kalelan tilan lähiympäristössä. Myös Ohensaaresta on joitakin havaintoja. Laji esiintyy tienreunuksilla ja jopa talojen pihakeidoilla, eikä ainakaan toistaiseksi vaadi erityissuojelua. Kesän sateisuudesta johtuen laji kasvoi runsaana ja näyttävänä kaikilla vanhoilla kasvupaikoillaan, mutta Ohensaaren vanhoilta kasvupaikoilta lajia ei löytynyt etsinnöistä huolimatta.

Sienet, jäkälät ja sammalet

Edellä mainittuja ryhmiä ei ole juurikaan Maskussa tutkittu. Karevansuon sammallajistoa on Turun yliopiston toimesta inventoitu, mutta muuten julkaistua tietoa on vähän. Tammien uhanalaisia epifyttisammalia on etsitty tammikohteista, mutta systemaattista selvitystä tästä lajiryhmästä ei ole tehty.

Lakkakääpä (Ganoderma lucidum)

Vanhon metsien uhanalainen kääpäsieni, jota esiintyy Halusvuoren vanhojen metsien Natura-alueella. Vaatii kosteaa metsäilmastoa, joten ei viihdy talousmetsissä.

Tammenkääpä (Phellinus robustus)

Uhanalainen kääpälaaji, joka erittäin harvoin voi kasvaa myös pähkinäpensaalla. Lajia esiintyy Nyynäisten luonnonhoitometsässä, mutta muualta Maskusta lajia ei löydetty.

Lähteet ja kirjallisuus

- Alalammi, P. (toim.) 1988. Suomen kartasto, vihko 141. Kasvillisuus ja kasvisto.- Maanmittaushallitus. Suomen Maantieteellinen Seura. Helsinki. 32 s.
- Hanski, I.K. 1998: Home ranges and habitat use in the declining flying squirrel *Pteromys volans* in managed forest. – *Wildlife biology*. 4: 33-46.
- Heikkinen, R., Husa, J.1995. Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Turun ja Porin läänissä. -Vesi-ja ympäristöhallituksen julkaisuja. Sarja A 210. 317 s.
- Kalliola, R. 1973. Suomen kasvimaantiede. - WSOY, Porvoo.308 s.
- Lehtomaa, Leena 2000: Varsinais-Suomen perinnemaisemat. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 429 s.
- Lehtomaa, L. 1996. Maskun keskuspuistoalueen kasvillisuusselvitys. Tutkimusraportti. Luonto- ja maisematutkimus Lehtomaa.
- Komiteamietintö 1980: 44. Maisematoimikunnan mietintö. - Maa- ja metsätalousministeriö. Helsinki
- Koskinen, A., Silkkilä., O., Virtanen, T. - Täydentäviä tietoja eräiden linnavuorien ja linnarainioiden kasvistoista. Käsikirjoitus.
- Lappalainen, Markku 2002: Lepakot - salaperäiset nahkasiivet. Tammi. 207 s.
- Lehtomaa, Leena 2000: Varsinais-Suomen perinnemaisemat. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 429 s.
- Matikainen, J. 1998: Maskun kunnan arvokkaat luontokohteet. JM-Ympäristötutkimus.
- Meriluoto, M. & Soininen, T. (1998). Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.
- Oja, A. 1966. Maskun historia - Turun Sanomalehti ja Kirjapaino-osakeyhtiö
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. - Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Rautamäki, M. 1990. Maakunnallinen maisemaselvitys Varsinais-Suomi. _ Varsinais-Suomen seutukaavaliitto. 108 s. , 2 karttaliitettä.
- Rautiainen, V-P. & Laine, U. 1989. Varsinais-Suomen uhanalaiset kasvit - Varsinais-Suomen seutukaavaliitto, Turku. 111 s.
- Ryttäri, T. & Kettunen, T. 1997: Uhanalaiset kasvimme. - Suomen Ympäristökeskus. Kirjayhtymä Oy. Helsinki.
- Saario, Tapio 1998: Varsinais-Suomen ja Satakunnan luontoselvitykset. Bibliografia. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 96 s.
- Silkkilä, O. & Koskinen, A. 1990. Lounais-Suomen kulttuurikasvistora - Serioffset

Silvola, Torsten: Pähkinäpensas Lemun, Maskun ja Nousiaisten pitäjissä. 1962.- Varsinais-Suomen Maakuntakirja 18, s. 123–144.

Väisänen, A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. – Otava 567 s.

Lounais-Suomen ympäristökeskuksen materiaalia:

- Natura selvitys 1997 ja siihen liittyvä lisämateriaali sekä Natura- tietolomakkeet 1998,1999.
- Lehtojensuojeluohjelma
- Soidensuojeluohjelma
- Vanhojen metsien suojeluohjelma
- Perinnemaisemaselvitys

Karttaliitteet

